

100. Pölen

KATOLIŠKI MISIIONI

XXXI

MAJ

1957

LAS MISIONES CATOLICAS

INDIJSKA MARIJA Z JEZUSČKOM

Z LJUBLJENIM SINOM BLAGOSLOVI MISIJONE,
DEVICA MARIJA!

M A J

Tu v Argentini je maj jesenski mesec. Listje odpada, cvetje odmira, dnevi so krajši, zima se počasi oglašča. Nekam tuje smo prva leta občutili vse to. Maj ni bil prav nič po naše "majski". Posebno še zato ne, ker ni bilo in ni šmarnic, naše lepe majniške pobožnosti.

A tudi v tujini in brez šmarnic še vedno čutimo, da je maj za nas Marijin mesec. Več mislimo nanjo, bolj jo častimo, resničneje jo skušamo posnemati. Z eno besedo: bolj jo ljubimo. Znova in živeje se zavemo v maju, da naj bi bili vsi meseci v letu marijanski. Vsi meseci, vsa leta, vse življenje. Resnično krščansko življenje je namreč neprenehna pot k Bogu po našem Odrešeniku Jezusu Kristusu. K Jezusu pa drži pot po Mariji. Brez nje ne gre. Tako je določil Bog v svojem odrešilnem načrtu. Dal nam jo je za mater. A Bog ničesar ne stori brez smisla, brez potrebe. Dal nam jo je, torej jo potrebujemo. Potrebujemo tudi v svojem misijonskem prizadevanju. Pri misijonskem delu smo z njo povezani.

Bog je od vekomaj vključil Marijo v svoj načrt odrešenja. Hotel je takó. Ko se je dopolnil čas, je poslal nadangela Gabriela k Mariji, z vabilom, naj postane Mati božjega Sina. Svobodno naj se odloči, ker Bog noče sužnjev, hoče takih, ki se svobodno, radovoljno predajo v službo za njegove načrte. Marija je rekla svoj: "da". Glej, dekla sem Gospodova... In šele tedaj se je zgodilo. Odločila se je postati Mati tistega, ki prihaja na svet, da odreši svoje ljudstvo. Sprejela je za svojega Sina Njega, ki je ležal pred njo v jaslih, a tudi prav istega, ki je visel na križu. Vzela je tisto uro nase njegovo življenje in njegovo smrt. Bila je z njim tudi na Kalvariji. Z njim je trpela. Privzela je njegovo odrešilno delo. To pa je veljalo vsemu človeštvu, ljudem vseh dežel in vseh časov. Tudi poganom.

Kakor Jezusovo Srce, tako hrepeni tudi Marijino po tem, da bi vsi postali deležni sadov prelite krvi, odrešenja. Njeno *Srce je od prve ure misijonsko*. Kakor je sodelovala na svoj način pri odrešenju na Kalvariji, sodeluje tudi pri delu odrešenja vsakega človeka. Je srednica vseh milosti, tudi milosti vere. Vsak pogan, ki se spreobrne, stori to po Kristusovi milosti in tako ne brez Marije. Ona je *velika misijonska delavka*.

Njena materinska dolžnost ni prenehala z Jezusovim zemskim življenjem in z njegovo smrtjo. Zaupana ji je skrb za njegovo mistično telo na zemlji, za njegovo Cerkev. Bila je z apostoli na prvo binkoštno nedeljo, ko se je začelo njihovo misijonsko delo. In kakor je tudi danes velika skrb Cerkve njena rast v poganskem svetu, tako bdi Marija vse dni nad misijoni in nad misijonarji. Bdi takó, da z njimi sodeluje. In kdor dela za misijone, dela skupno z njo. Je kraljica misijonov, prva in glavna misijonarka.

Marija je druga, nova Eva. Kakor je Eva mati vseh, ki so kdaj živeli in ki živijo in ki bodo živeli, tako je Marija mati vseh nanovo oživiljenih, nadnaravno živih. Pa je Mati tudi tistih, ki so za to nadnaravno življenje določeni. Zato pogreša tisoče in milijone tistih, ki je še ne kličejo Mati, ker še ne kličejo njenega Sina Jezusa. A v svoji bolečini ni nena in nedelavna. Misijonarji s svojo vsemogočno priprošnjo.

Svoj "da" ob učlovečenju je Marija izrekla v imenu vsega človeštva, tudi v mojem imenu. Zame. Ko se tega zavedamo, moramo ta njen v našem imenu izrečeni "da" potrditi s svojim zavestnim "da". S tem pa prevzamemo nase, kakor takrat Marija, delo odrešenja. A spet ne le zase, marveč za vse, kakor je Kristus za vse umrl. To pa se pravi: vzamemo nase nalogo pomagati pri misijonskem delu.

Iz teh kratko naznačenih misli povzemamo: Marija sodeluje bistveno pri misijonskem delu. Kdor ji hoče slediti, ji mora slediti tudi v tem. Sprejeti Kraljico misijonov za svojo Mater.

To naj je naš letošnji majski sklep.

Dr. Ignacij Lenček

MATI BOŽJA V ISLAMU

MARIJA V KORANU IN V MOHAMEDANSKEM LJUDSKEM IZROČILU

POGLED V ZGODOVINO

Velika večina krščanskega ljudstva je prav do najnovejših dni v mohamedancih gledala nespravljive sovražnike krščanstva. Pač zato, ker so muslimani od početkov svoje osvajalnosti tako jude kot kristjane imeli za enake poganom. Pri nas Slovencih še posebej, saj so šla prav do naših dni iz roda v rod žalostna izročila o strahotnih turških vpadih, o janičarjih in požganih gradovih, o oskrunjenih cerkvah, o našem kmečkem odporu proti Turku, o tisočih slovenskih sužnjih, ki so storili žalostno smrt na turškem vzhodu...

Muslimansko zavzetje Svete dežele, posebej Jeruzalema z Gospodovim grobom je sprožilo v srednjem veku znamenite križarske vojne. Njih najvišji cilj je bil, da sovražnika preženejo iz Gospodove dežele in spet zadobe vse svete kraje krščanstvu. Za skoraj sto let so svoj namen križarji tudi dosegli z ustanovitvijo jeruzalemskega kraljestva. A morda je prav zaradi krščanske nesloge že po sto letih Jeruzalem z vso Palestino vred spet zaslužnil Mohamedov polmesec. Od Saracenov, osvoviteljev Palestine, so nalogo zaslužniti ves krščanski svet nekaj sto let kasneje prevzeli Turki, katerih največji uspeh je bil gotovo osvojitvev Carigrada, ki je do danes ostal v muslimanskih rokah. Takrat se začno tudi turški vpadi v vzhodno in srednjo Evropo, ki ne pojenjavajo vse do konca 18. stoletja. Muslimanska nevarnost je bolj in bolj grozila krščanskemu zapadu. Krščanski narodi so se počasi le streznili: povezali so se in začeli odločno stopati proti kletemu sovražniku. Lep zgled te krščanske sloge je znamenita bitka krščanskega brodovlja s turškim pri Lepantu, nič manjši tudi obramba Beograda in pozneje Dunaja, ki ga je branil in obranil poljski kralj Jan Sobieski — tudi Slovenci smo pri tej obrambi zapada odločno sodelovali in žrtvovali nemalo dragocenih mladih življenj zanjo.

Vse to je zgodovina. Ni mogoče mimo nje. Razumljivo, da se je pri vseh krščanskih narodih bolj in bolj jačil odpor proti muslimanom in da so ljudje boj proti Saracenom in Turkom, ali proti Arabcem v Španiji, ki so jo imeli skoraj v celoti zasedeno čez 900 let, štelii za svojo sveto, krščansko in versko dolžnost.

A stari časi so mimo. Muslimanska miselnost se sicer ni spremenila, a načini prodiranja te miselnosti so danes docela drugi, kot so bili še pred stopetdesetimi leti: uničenje nevernikov - džaurav, ki je bila naravnost verska resnica pri mohamedancih skozi dolga stoletja, nima v današnjem muslimanskem verskem življenju nobenega pomena

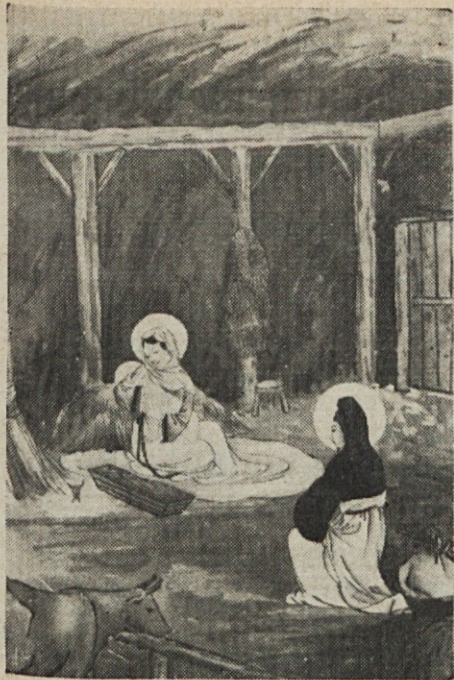
danje vojaške moči muslimanskih držav. Danes je že skoraj ni muslim več. Mnogo je seveda k vsej tej spremembi pomoglo vedno večje upamanske države, ki bi ne imela prijateljskih odnošajev s krščanskimi državami. Več: novi svetovni sovražnik, ki je nevaren tako krščanstvu kot muslimanstvu — mednarodni komunizem s svojim brezboštvom in preganjanjem vseh ver brez razlike, je celo nekdanje zagrizene sovražnike — muslimane in kristjane — v mnogih primerih povezal v skupna zavezištva za obrambo pred rdečim napadalcem.

Duhovni stiki med krščanstvom in muslimanstvom pa so se začeli že mnogo prej. Ob koncu 18. stoletja so važnost takšnih odnosov uvideli tudi katoličani. Katoliški znanstveniki, posebno misionologi so, ne da bi kakor koli odstopili od svojega katoliškega nauka, skušali najti možnosti za razumevanje muslimanske miselnosti. Samo z razumevanjem se je mogoče približati nasprotniku. Razumljivo, da so muslimani spočetka kaj nezaupno gledali na vse te poizkuse krščanskega sveta, posebe še, ker so krščanski narodi v nekaterih bivših mohamedanskih državah kot v Severni Afriki vodili politiko, ki je vse prej kot narekovala zблиžanje. Nasprotno: muslimani so v vsakršnem krščanskem prizadevanju za zблиžanje slej ko prej gledali le masko, pod katero se skriva zavojevalna politika evropskih krščanskih držav. Navkljub vsemu, pa so prenekateri katoliški misijonarji in misijonarke po mohamedanskih deželah ustvarili resnično prijateljsko vzdušje in v nemali meri dosegli, da so mohamedanci začeli s spoštovanjem gledati na prizadevanja katoliške Cerkve. Veliko težkega in potrpežljivega dela bo še treba opraviti, preden se bodo mohamedanska srca povsem odprla Kristusovemu odrešilnemu nauku, preden bodo včerajšnji zakleti sovražniki krščanstva spoznali, da je Odrešenik tudi zanje trpel, da je tudi njim kot vsem drugim ljudstvom namenjeno enakovredno mesto v veži božji.

Zato je prav, če se od časa do časa vsi, ki nam je uspeh misijonskega dela med muslimani pri srcu, pomudimo pri razmišljanjih, kot je pričujoče: kaj mislijo muslimani o Kristusu, kaj o Njegovi Materi Mariji.

KAJ MISLIJO MUSLIMANI O KRISTUSU

Med vsemi nekrščanskimi verami je islam krščanstvu pravzaprav najbližji. Od nekrščanskih ver prav gotovo tudi najvažnejši po svoji notranji ureditvi in po številu svojih vernikov. Muslimani verujejo v pravega Boga, v istega Boga, v katerega tudi kristjani verujemo. Časte ga in skušajo mu služiti z vnemo, ob kateri krščanski človek prenekaterikrat ostrmi. To seveda velja za velike množice muslimanskih vernikov, predvsem za preprosta ljudstva. Izobraženci so tudi med muslimani kot povsod drugje, mnogokrat versko povsem brezbrizni ali celo brezversko usmerjeni. Napotke in zapovedi islamske svete knjige Korana izpolnjujejo le na zunaj, pa še tisto največkrat samo takrat,

Dva prizora Marijinega življenja v kitajski umetnosti

kadar bi njih verska brezbržnost utegnila škoditi političnim in družbenim odnosom do njih sonarodnjakov ali do tujcev.

Glede Jezusove osebnosti imajo muslimani težko zmešane pojme. Priznavajo sicer, da je živel nekoč, a ne priznavajo, da je bil poslan od nebeškega Očeta. Zanje je Kristus velik prerok, ves poln božjega duha, velik čudodelnik, svetniški človek. Tajé pa njegovo trpljenje, smrt in vstajenje, tajé njegovo božanstvo, tajé Sveto Trojico in se pohujšujejo nad kristjani, češ da so iz enega Boga napravili tri Bogove, pa da Jezusa imenujejo Sina božjega. V XIX. suri, 36 vrsti pravi Korán: "Bog ne more imeti sinov. Naj bo daleč proč od Njegove slave to bogokletje."

"MED VSEMI ŽENAMI IZVOLJENA"

Pač pa ima Korán za božjo Mater Marijo čudovito lepe besede, polne občudovanja in poveličevanja. Božji Materi vzdeva vse najbolj vzvišene naslove in imena. O Marijinem rojstvu govori: "Gospod pa je izkazal vso svojo naklonjenost ženi Imramovi, ki ji je dal, da je rodila čudovito dete" (Sura III, 32). O Devici - Materi pravi: "In angeli so

rekli Mariji: Bog te je izbral in te očeval slehernega madeža“ (Sura III, 37). Pa spet: “Jezusova mati pa je vsa čista” (Sura V, 79) in “Ti pa si bila izvoljena med vsemi ženami sveta” (Sura III, 37). Tudi pravi muslimanska sveta knjiga, da Mohamed sam vsega tega ni vedel spočetka, da pa mu je Bog sam vse te stvari razodel: “To so stvari, ki jih (Mohamed) vse do zdaj nisi vedel; in Mi ti jih razodevamo” (Sura III, 39).

Nič čudnega tedaj, če mohamedanci izkazujejo takšno visoko spoštovanje do Marije, če jo celo posebej časte. To čaščenje je zelo pogosto posebno med ženskim svetom. A tudi pri moških ni nič nenavadnega: mnogokrat boste po mohamedanskih bazarjih, pa tudi po zasebnih hišah naleteli na Marijino podobo. Prenekateri misijonar je pripovedoval, kako je prevzet ostrmel, kadar je bil povabljen v goste k muslimanom, pa mu je hišni gospodar s ponosom pokazal Marijino podobo na častnem mestu v svojem domu.

K temu Marijinemu čiščenju med muslimani pa je v zadnjih letih še posebej pomogla svetinjica Matere božje, ki jo med mohamedanci delé katoliški misijonarji. Nič manj tudi različna marijanska romanja. Velikanski vtis je med muslimani v Afriki napravilo potovanje kipa Fatimske Marije, ki je romala iz ene krščanske občine v drugo. Fatima je ime Mohamedove hčerke. Isto ime je danes znamenitemu kraju Marijinih prikazovanj na Portugalskem dal neki krščanski princ, ki se je poročil z muslimansko deklico po imenu Fatima. V spomin na njen krst je ves kraj imenoval po njej. Danes ima to poimenovanje še poseben pomen.

Seveda je, kot smo že spočetka zatrдили, premnogo zmot o krščanstvu in njega izvoru, pa tudi o krščanskih svetih osebah tako v Koranu kot v islamskem ljudskem izročilu. Tako je Marija po islamskih zatrdjevanjih Mozezova hči. Njen varuh je Zaharija, oče Janeza Krstnika. Elizabeta pa ni Zaharijeva žena, marveč Marijina in Aronova sestra. Vso to družino tvorijo Marija s sinom Jezusom in Elizabeta s sinovoma Janezom in Zaharijo — družini je ime Imram in Hannah (Ana). Pa drugih izročilih pa je Zaharija tudi Janezov oče, enako kot v Svetem pismu.

MARIJA, KOT JO PRIKAZUJE KORAN

Kaj poroča Korán, muslimansko sveto pismo, o oznanjenju Marijinem, kaj o Jezusovem rojstvu? Kaj pravi o obojem ljudsko izročilo pri muslimanih?

Že omenjena sura III (sura je približno isto kot v Svetem pismu knjiga), v zaglavju 31-32 govori: “Spominjaj se dneva, ko je Imramova žena takole molila k Bogu: Gospod, posvetila sem Ti, kar je v mojem nedrju; tvoja last je, docela Tvoja: zahvaljen za vse, kajti Ti vse storiš in Ti vse veš. Ko pa je rodila, je zaklicala: Gospod, hčer sem ro-

Indijska risba Svete Družine

dila! — Bog pa je vedel, kaj je storil in da je prav, kar je storil. — Deček ni kot je deklica in nazvala sem jo Miriam. Tebi v varstvo jo izročim za vse življenje, da jo boš očeval sleherne skušnjave satana, prekletnika. Gospod pa je izkazal vso svojo naklonjenost ženi Imramovi, ki ji je dal, da je rodila čudovito dete.”

Ko so Marijo prinesli v tempelj, je po mohamedanskem ljudskem izročilu veliki duhovnik zavrnil starše in se za otroka sploh ni zmenil. A Bog sam mu je velel, naj dete sprejme. V templju pa so deklico izročili, kot pravijo muslimani, Zahariji v varstvo. “Zaharija je skrbel za deklico in kadar je prišel k njej, je videl, da ima deklica vse, kar ji je za življenje potrebno. — Od Boga mi prihaja vse to, mu je zagotavljala, kajti Bog bogato hrani vse, ki so mu po srcu in svoje milosti jim trosi v obilju. Tedaj pa je Zaharija molil: Gospod, blagoslovljeno potomstvo ji daj: Ti uslišiš molitve vseh, ki Te prosijo. In Njegovi angeli so mu govorili, ko je molil v svetišču: Bog ti oznanja rojstvo Jahijevo (Janezovo), ki bo potrdil resnico besede božje: on bo velik, čist in prerok v številu pravičnih. — Gospod, odkod naj dobim otroka? — je vpraševal Zaharija —; starost me bentí že in moja žena je neplodna. Angel pa mu je odgovoril: Bog stori, kar je Njemu po volji” (Sura III, 31-35).

O oznanjenju Marijinem Korán dvakrat govori. "Angeli pa so govorili Mariji: Bog ti oznanja svojo besedo. Imenoval se bo Mesija, imenit bo na tem in na onem svetu: on je eden od njih, ki so Bogu blizu. Zato pa bo govoril otroku in odraslemu možu: med pravične bo prištet. — Gospod, je odgovorila Marija, kako naj rodim sina? Moškega ne poznam. Angel pa je rekel: Bog stori, kar hoče. On pravi: Naj bo in je" (Sura III, 40-42).

V XIX. suri, ki nosi naslov "Marija", je isti dogodek popisano tako, da niso več angeli, marveč Duh božji, en sam angel, ki ga opisujejo kot mladeniča iskrih oči in nakodranih las. "Ti pa, o Mohamed, govori po Koránu o Mariji, kako je zapustila svoj dom in odšla na vzhod. Zakrila si je lice s tenčico, da bi se skrila človeškim očem. Poslali smo ji tedaj (op. - te besede v Koránu govori Bog Mohamedu) svojega duha, ki je stopil prednjo v podobi moža. In rekla mu je (Marija): Pred Gospodom usmiljenja iščem varstva pred teboj. Če je strah božji v tebi, pojdi od mene. On (Duh božji) pa ji je odgovoril: Tvoj Gospod me je poslal, da ti prinesem čvrstega sina. Kako naj rodim sina, se je začudila Marija. Ne poznam moškega. On pa ji je odvrnil: Zgodilo se bo. Tvoj Gospod je dejal: meni je vse mogoče. To bo znamenje ljudem in dokaz našega usmiljenja."

JEZUSOVO ROJSTVO

Nadaljuje Korán: "Spočela je tedaj sina in šla v samotni kraj. Porodne bolečine so jo obšle, ko je bila blizu palmovega drevesa. Tedaj je zaklicala: Bolje bi mi bilo, da bi umrla, kot pa da sem sama, zapuščena tako. Tedaj pa ji je nek glas od zgoraj govoril: Ne toži več! Tvoj Gospod je v podnožju tvojih nog obudil studenec. Dotakni se palme in zreli dateljni bodo padli predte. Vzemi, jej, pij in poživi svoje oči (potolaži se) in če boš videla moža, poreci mu: Zaobljubila sem se Bogu usmiljenja, da se bom postila; ne bom govorila z moškim. In odšla je k svoji družini in v naročju je nosila dete. In sorodniki so ji govorili: O Marija, čudne stvari se godé s teboj: o sestra Aronova, ni bil prešušnik tvoj oče, ne prodana ženska tvoja mati. Marija pa je pokazala no otroka, naj njega vprašajo. Kako naj nam govori dojenec, so se čudili. Služabnik božji sem, jim je tedaj odgovoril Jezus v plencah. On (Bog) mi je izročil knjigo in me nazval preroka. Hotel je, da sem blagoslovljen povsod, kjer bom in ukazal mi je, naj molim in naj bom usmiljen, dokler bom živ, in naj spoštujem svojo mater. Ne bo dopustil, da bi bil upornik in nesramnež. Zato bom nosil mir od rojstva do smrti in vse dni do mojega vstajenja. Bil pa je Jezus sin Marijin, ki je govoril besedo resnice, taisti, o katerem so mnogi dvo-mili". (Sura XIX, 16-35).

O svetem Jožefu trdijo mohamedanci, da je bil Marijin mož in njen bratranec hrati. V zakon pa, da je vzel Marijo potem, ko je zmo-gel premnoge svoje tekmece, ki so vsi odstopili. Izročilo zagotavlja

tudi, da je tesar Jožef spremljal Marijo na begu v Egipt, kjer je ostala, kot pravijo različna poročila, sedem ali celo dvanajst let. Po Herodovi smrti pa sta se vrnila v Nazaret in ostala tam. Spet drugo izročilo pa zatrjuje, da je Marija skupaj s Petrom in Janezom prišla v Rim. A ko je izbruhnilo Neronovo preganjanje, so Petra odkrili in križali; Marija in Janez pa sta se rešila. O Marijini smrti in vnebovzetju ni sledi v islamskem izročilu.

Mohamedanska teologija brez pomislekov priznava Marijino Brezmadežno spočetje in devištvo; nič ne dvomi, da bi bila mati, ne da bi poznala moškega; zato ji tudi daje vzdevek "žena, ki je višja od vseh žena ne le na zemlji, marveč tudi v nebesih". V dokaz temu prepričanju služijo mohamedanski teologiji besede, ki jih je Mohamed govoril svoji hčeri: "Fatima, ti boš sažida v nebesih (gospa), gospa vseh žen, prva za Marijo". Pa tudi besede, ki jih je Aiska, Mohamedova najljubša žena izgovorila, ko je oznanila svoje prvenstvo: Čez vse druge žene sem, razen čez Marijo: ona je višja od mene zaradi milosti, ki so ji dane od zgoraj".

Tudi trde muslimani, da se vsakega človeka, ko se rodi, dotakne Satan. Prav zato ljudje jočejo. Edina, ki sta bila tega nečistega dotika obvarovana, sta po njihovo Jezus in Marija.

K JEZUSU PO MARIJI

Teh nekaj bežnih povzetkov o Materi božji iz Korána in muslimanskih izročil, naj nam bo za vzpodbudo pri našem krščanskem upanju, da bo prišel dan, prav gotovo prišel, ko se bodo tudi milijonske množice Mohamedovih vernikov zgrnile okrog križa Kristusovega. Res so v Koránu kot v vseh islamskih verskih izročilih stvari, ki jih, kot smo videli, naše krščansko uho kaj težko čuje in naše oko z žalostjo gleda. A zavedajmo se, da vse to poročanje o Mariji in o njenem božjem Sinu Jezusu pri muslimanih pomenja lepo, veliko in vzvišeno. Resnično cenjenje vseh milosti, ki jih človeku nakazuje po priprošnji Marijini Bog, so sprva priznavali edinole muslimanski bogoslovci, ki so študirali Korán. Danes pa prehaja ta zavest Marijine navzočnosti v našem življenju že tudi med preprosto ljudstvo. Nič čudnega, če je tedaj Marijino ime med muslimanskimi deklicami in ženami eno najbolj razširjenih!

Ni tedaj brez osnove naše krščansko upanje, da se bo Kraljica sveta usmilila v svoji dobrotnosti tristopetdeset milijonov muslimanov, ki žive raztreseni po Bližnjem in Daljnem Vzhodu, da bo uslišala ne le krščanske, marveč tudi njih muslimanske, zaupne molitve, kadar se k Nji po pomoč obračajo. Kadar se bo to zgodilo, bo katoliška Cerkva doživela eno svojih največjih, najslavnejših zmag.

Fatimska Marija, ki si obljubila rešenje človeštvu, če se po Tebi k Tvojemu Sinu povrne, izprosi pri Njem, ki Ti še ničesar odrekel ni, da skoraj zazori dan, ko se bodo milijoni mohamedancev zgrnili okrog

zveličavnega križa našega Odrešenika in z vso verno krščansko množico vred zapeli himno novemu čudežu božje milosti, ki bo izzvenel v verno zatrdilo:

Po Mariji — k Jezusu!

ALADIN

ZDRAVA MARIJA

Sonce poljublja kairske mošeje,
tiho za robom puščave temni.
Strehe polzijo v škrlatne odeje,
morje v zefiru večernem šumi.

Skoraj puščava se z nebom dotika;
umrl z mošej je molilcev odmev.
V zadnjih pramenih se zarja odmika,
kmalu nad mestom bo zvezdic usmev.

V pokoj zapoje zdaj "Zdrava, Marijo"
zvon iz četrti kairske sladko,
mesto posluša o Njej melodijo,
morje s puščavo odpira uho...

„Zdrava, Marija, Ti milosti polna...“
Temni obrazi zavzeto strme,
mirno se zibljejo čolni od čolna,
palme se sklanjajo, zvezde žare.

Vladimir Kos, l. 1944

RIM, ATENE, NAIROBI IN NAZAJ

Piše Maksimilijan Jezernik, Rim

III. V DOMOVINI "RASOV"

NA POTI

V uradu zrakoplovne družbe je že čakalo nekaj ljudi; s kovčki so zavzeli skoraj ves prostor. Njihovo govorjenje je bilo glasno in takoj sem spoznal, da mi jezik ni tuj. Po zunanjem obnašanju bi bil mogel sklepati, da se zavedajo svoje veličine in gledajo z rahlim prezirom na druge sopotnike. Stopili smo v avto, ki bi nas naj popeljal na letališče. Moji znanci so važne osebe. Z glasnim in udarnim govorjenjem popolnoma obvladajo okolje in skušajo podčrtati svojo važnost z naivnim obnašanjem; očitvidno so sedeži premajhni in so morali najeti še drugi sedež za noge. Nek sopotnik se samo nasmehne in začne pridno listati po ilustrirani reviji.

Dogodek še ni končan. Na letališču se naši prijatelji zanimajo tudi za mene. Pri kontrolnem uradu jim ne uspe, da bi ujeli kakšno informacijo, ker sem pazil na vse viže, da mojih osebnih podatkov ne spozna nihče, razen poklicanih. Radovedneži pa še prav posebno ne.

Oblika potnih listov je le potrdila, odkod prihajajo; med govorjenjem sem slučajno ujel, da potuje večina v Indijo, trije pa gredo v Adis Abebo. A tudi njim se nasmehne sreča; enemu uspe, da ugotovi, kakšen potni list imam. Novica mora biti dragocena, ker jo takoj šepetaje sporoči ostalim in vsi si z zadovoljnim začudenjem izmenjajo vtise.

Zrakoplov že čaka, a potniki še ne smejo vanj; tako čakamo in gledamo, kdaj nas bodo poklicali. Kar se približa k meni gospod, ki bi moral v Adis Abebo, in vpraša v francoščini, kam grem. Odgovoril sem mu, mu prijazno stavil isto vprašanje in še dodal, odkod prihaja. Odgovor ni povedal nič novega, razen tega, da mu francoščina ne teče preveč, in sem ga gladko vprašal, če govori slovenski. Kar ostrmel je, pritrdil, me pohvalil, da govorim perfektno slovenščino in se zanimal, kje sem se je naučil. Niti toliko časa ni imel, da bi počakal na moj odgovor, temveč se mi je kar v hipu zahvalil za informacije in odhitel k skupini ter ji sporočil zadnjo novost: da je slovenski duhovnik na poti v Abesinijo. Kaj so sklepali moji sopotniki? Morda ne bo težko

uganiti. Njihovi pogledi so brez vsakega zadržanja motrili mojo majhno osebo. Razen pogledov se nismo pobratili; ko smo se srečali, me niso niti pozdravili, kar je med sopotniki nekaj nenavadnega.

Najprej so odpotovali oni v Indijo, za njimi pa še mi. Zrakoplov je veliko manjši kot oni iz Rima v Kairo, po udobnosti pa ni bogve kaj zaostajal. Potniki so skušali izrabiti noč za spanje in nekateri so se potrudili in tudi glasno dokazovali svojo pridnost. Meni ni uspelo, zato sem porabil čas za svoje verske dolžnosti. Okoliščine so bile kot nalašč za to. Med nebom in zemljo; pod mano Rdeče morje, kraji, kjer je hodil in začel svoje junaško delovanje kardinal Massaia. Vse kot nalašč za listanje po Massaievi knjigi "Mojih 30 let v Abesiniji". In listanje se je počasi spremenilo v premišljevanje.

Port Sudan je prva postaja. Pod nami je vse požgano, ali bolje: sam pesek in puščava krog in krog; le letališče in nekaj hišic ob robu ima drug značaj. Vsi smo uganili, da mora biti zelo vroče. Res, na vratih zrakoplova sem imel občutek, da stojim pri velikem ognju. Brez obotavljanja smo pohiteli v majhen hotel, kjer si je skušal vsak po svoji fantaziji ugasiti žejo. Bolj so pili, bolj so se potili; človeku bi se kar smešno zdelo, če ne bi preizkusil sam na sebi prav istih pojavov.

Asmara je čisto nekaj drugega. Mesto je že veliko višje, okolica prijazna in ozračje prijetno. Pokrajina je tipično abesinska. Hribočki in doline, tu in tam kakšna vasica s cesto, ki jo poveže z ostalo deželo. Letališče je lepo urejeno. Sicer nič razkošja, a celoten pogled blagodejno vpliva na potnika, ki se je pred eno uro ali malo več še pekel v silni vročini. Pokrajina je vsa zelena, postaja obdana z lepimi gredicami, z najrazličnejšimi rožami, zrak, da bi se ga naužil za eno leto. Pravo pomladansko razpoloženje v primeri z nesnosno vročino v Port Sudanu. Pogosto italijansko govorjenje spominja, da je bila Asmara po Mussolinijevi zmagi priljubljena postojanka Italijanov.

V Asmari je prisedel nov potnik, italijanski trgovec, ki je namenjen v prestolnico po opravkih. Po nekaj minutah sem zvedel za vso njegovo zgodovino, podjetja in težave ter trenuten položaj v Abesiniji. Kako so Italijani še vedno zadovoljni; nesposobnost Abesincev, ki niso zmožni, da bi vzdrževali Mussolinijevo cesto, ki vodi iz Massaue do Adis Abebe.

V bližini Massaue se je vročina povečala in s tem zmanjšala brzina italijanskega prijatelja; čim bolj smo se bližali Addis Abebi, tembolj je postajalo prijetno, okolica naravnost zapeljiva in prijatelj vedno bolj zgovoren.

Okolica prestolnice je lepa. Videti je zelo rodovitna, a še prav malo izrabljena. Obilo vode in prijetnih gozdičev. Kot nalašč za počitnice. Poslopja nimajo prav nič vele mestnega na sebi; skoraj izključno pritlične hiše z vrtom, daleč druga od druge. Le nekaj poslopij je večnadstropnih; prijatelj mi je raztolmačil, kar bi lahko tudi sam doumel, da so jih zgradili Italijani; največje bi morale biti telefonska centrala.

Afriška pokrajina, koder je potoval dr. Jezernik

Ob prihodu na letališče sva se spet srečala s prijateljem iz Kaira. Zaradi diplomatske misije je prišel med prvimi na carinarno, medtem ko se ni meni prav nič mudilo in sem bil med zadnjimi. Novo okolje me je toliko raztreslo, da sem že skoraj pozabil nanj in sem se ga zavedel šele, ko sem ga zagledal med prvimi v carinarni. Očividno se je priklanjal svojemu političnemu predstavniku v Abesiniji in uganil sem, da se pogovarjata o meni. Kar prideta k meni dva uslužbenca, odobrita brez vsake preiskave prtljago in uredita formalnost s potnim listom. V dveh minutah je bilo vse končano in sta me z vso slovesnostjo spremljala k avtu, ki me je čakal pri vhodu.

Veliko začudenje za potnike in v prvi vrsti za prijatelja in diplomata. Uganka in skrivnost moje osebe se je še povečala v njihnih očeh.

PRVI KORAKI

Okrog štirih popoldne sem prispel v mesto. Prva stvar, ki sem jo iskal, je bil škofijski dvorec. Imel sem priporočilo za nadškofa in zaradi podaljšanega bivanja v Egiptu nisem imel na razpolago niti enega celega dneva. Moral sem se podvizati in racionalno izrabiti vsako minuto.

Po nekaj vprašanjih sem se znašel pri dvorcu, potrkal na vrata in vstopil. Zagledal sem celo skupino duhovnikov, med njimi nekaj znancev, ki so študirali v Rimu. Ravnokar so se zbrali pri čaju. Težko je reči, kdo je bil bolj vesel in navdušen nad presenečenjem. Zanje je bila prava novost, ker sem bil prvi tuji duhovnik, ki je prišel po vojski na prijateljski obisk in prinesel pozdrave ter zadnje novice iz večnega mesta.

Popoldanska malica se je tako spremenila v slavlje in vsak je pozabil na svoje delo. Tisoč vprašanj, na katera bi moral odgovoriti. Kaj je s profesorji, če so še vedno isti, kdo je umrl, kje so naši sošolci, kaj je novega v Italiji, v Evropi, kaj je s svetim očetom in še toliko in toliko stvari, ki so bile zanje nekaj čisto novega, a za mene gola vsakdanjost.

Ko sem se poklonil nadškofu, me je vljudno povabil v двореc in mi zagotovil, da bo vesel, če hočem ostati njegov gost. Prav lepo sem se zahvalil za prijaznost, izrazil svoje presenečenje nad gostoljubnostjo in ga prosil, če smem porabiti čas za ogled mesta, ker bom moral že naslednjega dne ob 11 dopoldne na pot v Nairobi. Nadškof mi ni samo odobril načrte, ampak mi je dal celo svojega tajnika za kažipota.

Mesto ima drugo obliko kot pa Rim, London ali Kairo. Postavil ga ne bi niti med podeželska mesta, ker so skoraj same pritlične hiše; široke ceste in stavbe so zgrajene po drugem okusu. Če bi me kdo vprašal za splošno sodbo o Addis Abebi, bi me spravil v zadrego. Mogoče bo še najbolj posrečena označba, če rečem, da je odlično počitniško mesto. Človek nima občutka, da je v velikem mestu, ne stiskajo ga velike stavbe, temveč občuti, da je gospodar narave.

Približno isti vtis napravi poštni urad; dolga pritlična stavba, v notranjosti preprosta in v upravnem oziru ne preveč ozkovidna ali tenkovestna. Duhovniki so dobrodošli in imajo vsi do njih veliko spoštovanje.

Nekaj korakov naprej je glavna pivovarna, ki jo upravlja zgleden katoličan. Moj obisk ga je naravnost razveselil in mi je do podrobnosti razkazal svoje podjetje. Sorazmerno je lepo urejeno in ga bo mogoče z razvojem v nekaterih rečeh lepo spopolniti. Gospodar je bil skoraj užanjen, ker nisem hotel pokusiti njegovega izdelka, in se je potolažil šele, ko je zvedel, da ne pijem alkoholnih pijač.

Jugoslovanska trgovina je bila naslednja velika zanimivost, ki mi jo je hotel pokazati spremljevalec. "Zakaj pa ne," sem mu prijazno odgovoril. V izložbenem oknu so bili razstavljeni slovenski in hrvaški izdelki: v glavnem ročna dela. Zaslužek je majhen. Abesinci se ne zanimajo za jugoslovanske proizvode, ker so njihove potrebe trenutno čisto drugačne. Moj obisk je bil nepričakovan in je presenetil osebje; pogovor sam je bil bolj okoren in se je večkrat zapletel. Obiski duhovnikov so prav gotovo redki, če že ne prava izjema v jugoslovanski trgovini.

Sonce se je bližalo zatonu, zato sem ponovno prosil kažipota, naj čim bolj pohitiva, ker bom naslednjega dne spet v škipcih. K sreči je bil mlad in zadovoljen s predlogom.

Občinska hiša ni stavbeno nič posebnega, obiska pa sem bil vesel, ker je na občini eden izmed višjih uradnikov Jugoslovan. Zaradi dežja

sva pospešila korake in ravno v zadnjem trenutku pred ploho vstopila v županstvo. Župan naju je takoj sprejel in v kratkih besedah označil trenutni položaj občine; podčrtal napredek, ki so ga napravili po vojski, in zagotovil, da so na pravi poti k narodnemu blagostanju. Jugoslovanski uradnik, ki je uradoval v istem posloplju, je bil nad obiskom navdušen. Delo je kar odložil in začel govoriti o domovini; a videl sem, kako je vzplamtelo njegovo domotožje. Neprestano so trkali na vrata, vpraševali za odločbe; vsak v svojem jeziku. Vlada namreč nima dovolj izvežbanih in pripravljenih uradnikov, zato sprejme vse tujce, nacistične in politične izgnance, ter se pametno poslužuje njihovih izvedenosti. Svoje uradnike postavi le na vidna mesta in z njimi počasi nadomestuje tujce. Zato je danes praktično velik del uprave v tujih rokah, uradno jo vršijo domačini; število tujcev pada iz dneva v dan, dokler jih ne bodo popolnoma izpodrinili.

Zunaj je dežilo in z vodnikom sva imela v načrtu še obisk k slovenskemu inženirju, ki je uslužben v cesarjevi palači. Sonarodnjak se naju je usmilil in nama dal na razpolago svoj avto. Kraj ni bil oddaljen in sva prispela kaj hitro k vratom ter odslovila avto. Dež je naraščal in se spremenil v naliv. Zvoniva, pa nobenega glasu; čez nekaj minut pritečeta dve gospodični, vprašata po imenu, odhitita in se vrneta z naročilom, da najinega gospoda ni v tej hiši. Kaj napraviti? Ali sva zgrešila naslov? Greva malo naprej po umazani stezici, vsa blatna, ker je prava ilovica; trkava na prva vrata, a brez glasu; poskusiva pri drugi hiši, spet nič. Samo toliko so prijazni, da smeva vedriti pod streho, ne da bi naju povabili v hišo. Ko se je nekoliko zlilo, se vrneva k prvim vratom in ponovno pozvoniva. Prideta dekletič in tokrat jim izročim svojo vizitko s pripombo, da me pošilja pater Ambrožič iz Egipta.

Zadela sva v živo. Sam inženir nama pride nasproti s tisoč opravičili. Tudi v Addis Abebi je vse polno nepriljubljenih obiskovalcev in se je treba posluževati pogosto nedolžnih laži.

Inženir je bil pri delu. Zdelo se mi je, da sem zašel v veliko slovensko hišo in zagledal inženirja, kako razvija in črta na veliki kmečki mizi. Dela ima več kot preveč, ker Abesinci pošteno izrabijo plačano blago. Spomin na Primorsko in Egipt je ženi in možu še živo pri srcu. Trda vsakdanjost ga hoče zamoriti in vsa žalostna ugotavljata, da njuna hčerka skoro ne zna slovenske besede. Bil je ravno družinski praznik in sem jima prav iz srca voščil obilo božjega blagoslova na življenjski poti.

Zunaj je še vedno lilo; noč je legla nad abesinsko prestolnico. Vsi najini poskusi so bili zastonj: sprejeti sva morala inženirjevo ponudbo, da naju je zapeljal nazaj k škofijskemu dvorcu.

Večerja in skupen odmor pred nočnim počitkom je bil ravno primeren čas za razgovor o povojnem verskem stanju. Zaradi italijan-

ske okupacije in tudi zaradi neprevidnega postopanja nekaterih misijonarjev, je versko stališče katoličanov zelo težko. Laške svetne oblasti so popolnoma istovetile cerkvene in politične koristi ter si pridobile glas, da so rušilci naroda. Zaradi bombe, ki jo je vrgel nek Abesinec v Grazianijevo palačo, je ta postrelil okrog 1000 oseb in požgal nekaj vasi. Od tu srd in besnost proti Italijanom in indirektno proti Rimu. Protirimske sile so postale istočasno narodni junaki. En sam vzgled. Nekí koptski pravoslavni škof se ni hotel vdati zahtevam vlade, da bi priporočil vernikom pokorščino do nove oblasti. Zaradi junaškega zaničanja so mu zagrozili s smrtjo. Škof ni popustil. Čez dva dni so ga peljali na strelišče. Pred smrtjo je vzkliknil: "Vaši očetje so ubili Petra in Pavla. Vi ste njihovi potomci, ravnate prav tako in boste ubili še mene." Škofa so ustrelili in danes njegov spomenik krasi Addis Abebo.

Z AVTOM PO ADDIS ABEBI

Noč je bila silno kratka. Nekaj zaradi dolgega pogovora, v glavnem pa bo vzrok utrujenost in dejstvo, da prejšnjo noč nisem zatisnil očesa.

Maševal sem na glavnem oltarju v stolnici; ljudi je bilo sorazmerno veliko in večina je pristopila k sv. obhajilu.

Po zajtrku sem izrabil zadnje urice in v avtomobilu preletel mesto ter si ogledal še ostale zanimivosti.

Prva stvar je bila srednja šola, ki jo upravljajo kanadski bratje. Zunanost sama dokazuje, da je na višini in pozneje sem zvedel, da po resnosti prekaša vse državne šole. Podobno je pri dekliških šolah, kjer sestre posekajo kakršnokoli državno konkurenco.

Nazaj gredo smo se ustavili pred cesarskim dvorcem. Nisem imel dovoljenja za vstop in je bilo prepozno, da bi se obrnil na merodajen urad. V takih slučajih je treba rešiti pač kar se rešiti da. Zadovoljil sem se z bežnim pogledom. V primeri z drugimi hišami je veličastna palača in jo krasi veliki vrtovi. Glavni vhod je v abesinskem stilu in se popolnoma ujema z oddaljenim pročeljem. V tej palači je stanoval podkralj Graziani in tu se je izvršil atentat, zaradi katerega so ubili nad 1000 domačinov. Na žalost so mi povedali, da je prepovedano slikati. Kaj storiti? Prosim voznika, naj se vrne in vozi prav počasi, posebnost pri vhodu. Slika se mi je posrečila.

University College, zavod za pripravo na univerzo, predstavlja najvišje kulturno središče Abesinije. Ni samo pripravljalna šola za univerzo, ampak so prvi začetki, iz katerih bi se morala v teku let razviti prava državna univerza. Je državno podjetje, a so katoličani popolni gospodarji. Bralec me je že najbrže prehitel in uganil, da sem tudi tu naletel na Jugoslovana. Da, je vodja nekega oddelka. Čudno, kjer si najmanj nadejaš, ravno tam naletiš na sonarodnjake.

V daljavi sem zagledal glavno koptsko pravoslavno cerkev in njihovo bogoslovje ter tako v glavnih obrisih končal turistični obisk po abesinski prestolnici. Zavedam se, da je bil kratak, niti si ne domišljam, da sem spoznal vse tajnosti. Nikakor ne! Ostane pa dejstvo, da je gostoljubno in prijazno mesto, da imajo katoličani kljub vsem zgodovinskim in sedanjim težavam velik vpliv in dober glas.

Pred odhodom z abesinske zemlje, bi si bil rad ogledal še kakšno domačo hišo, kjer bi mogel spoznati njihovo značilnost. Tovariš ni imel nobenega ugovora. Družina Meles je bila srednjega sloja; mož je trgovec in ima šestčlansko družino. Sprejemnica in obednica sta bili okrašeni z domačimi izdelki. Očividno je moj obisk malo presenetil gospodinjo in se je umirila šele, ko sva natančno razložila svoj namen. Prijazen pogovor se je zaključil s čašo čaja, ki je bil res okusen in sem gospodinjji s pohvalo njene kuharske umetnosti le povečal očividno veselje.

Čas je pridno tekkel in ura mojega odhoda je prišla. Toliko da sem se še utegnil dostojanstveno zahvaliti za gostoljubnost nadškofu, se posloviti od drugih duhovnikov, rimskih znancev, in sem moral spet v avto, ki me je pripeljal nazaj na letališče.

Potnikov je bilo skoraj polnoštevilo in smo čakali na klic. K sreči so našli tehniki še pravočasno, da pri motorju ni nekaj v redu. Nič resnega, samo počakati je treba eno uro in bo vse dobro. Za nas nič slabega, ker smo izrabili to urico za kosilo. Z avtom so prepeljali vse potnike v nekaj kilometrov oddaljen hotel, ki so ga popravljali in smo praktično jedli pod lesenim ogrodjem. Kot duhovniku so mi izkazali prednost in sem bil skupno z direktorjem abesinske letalske družbe in neko bogato angleško gospo iz Kenije pri glavni mizi. V pogovoru sem neko skušal ravnati po starem principu, da je bolje vpraševati in poslušati, kot pa govoriti. Tako se človek vsaj izogne nevarnosti, da bi se kako zarekel. Sicer pa je bil to ravno moj namen: opazovati in spoznati pravo stvarnost afriške zemlje.

Čez eno uro sem bil že na poti iz Addis Abebe proti Keniji. Abesinska pokrajina je počasi izgubljala svojo zeleno barvo, postajala pušta in z višine sem opazoval značilnost novih krajev. Lep prizor. Okrogle kočice, ki so povezane med sabo s stezicami, in nepregledna ravan, posejana s hribčki, tu in tam s pravimi gorami in velikimi hudourniki. Tudi revne kočice izginejo, oddaljenost od Addis Abebe se veča, prišli smo v središče Afrike.

Ni nobenega dvoma. Ravnokar mi je prinesla strežnica potrdilo, kjer berem: "Poslušaj, poslušaj! Naznanjam celemu svetu, živalim in ribam, da je J. M.* prekoračil ekvator 31. avgusta 1955 ob 17.35... Sledi podpis kapitana: R. E. Moon.

Torej se bližamo Nairobiju.

(Sledi)

* Jezernik Maksimilijan (razlaga uredništva)

BLAGOSLOVLJENA MED ŽENAMI

*Ves svet ovila kača je peklena.
Proklet je zemlje rod — prokleta zemlja.
Nad svojo se stvarjo razsrdi Stvarnik
povsod človeka jeza božja spremlja.*

*Pravični Ti — saj vendar si obljubil,
da boš, usmiljen, dal Odrešenika;
a rod za rodом mrje neodrešen
in Te pozna le — ostrega Sodnika.*

*Med drugimi ženami tam pred templjem
glej ženo Jožefa iz Nazareta.
Dve grlici bo Bogu darovala
za Detetov odkup zdaj Mati sveta.*

*Povzdignil starček Simeon svoj glas je:
"Ta — Luč nevernikom je v razsvetljenje
in znamenje, ki se mu nasprotuje,
premnogim v padec — mnogim v vstajenje!"*

*Marija! — Dušo Ti je meč presunil:
bridkost, da morala boš Sina dati!
In hkrati nova sreča materinska:
da boš še bolj vsa naša — naša Mati!*

*Saj prej že vedela si za trpljenje,
ki Bog ga Tebi, Sinu je namenil.
In vedela si, da načrtov večnih
On, neizpremenljivi, ni spremenil.*

*Zakaj, Marija, si že prej hitela
tja daleč čez gore k Elizabeti?
Mar le zato, da bi ob strani stala
ob težki uri teti, ženi sveti?*

*Zato si šla, da Sinu pridobila
si misijonarja: Janeza Krstnika;
da Detece pozdraviš, ki bo kmalu
oznanjalo ljudem Odrešenika.*

*Zato si šla, da bi nam pokazala
ljubezen do Gospodovih izbrancev
in pokazala nam, da vredna biti
Kraljica Jezusovih si poslancev.*

*Apostolov Kraljica, Mati naša
li Luč prinesla svetu si v rešenje,
prižgi jo v dušah vseh poganov — bratov,
da bo svetila v večno jlm življenje!*

Marija Brenčič - Jelen 1944

PISMO V SLIKAH S FORMOZE

Ob koncu marca je pisal uredniku Katoliških misijonov iz Lunga na Formozi naš misijonski zdravnik dr. Janez Janež:

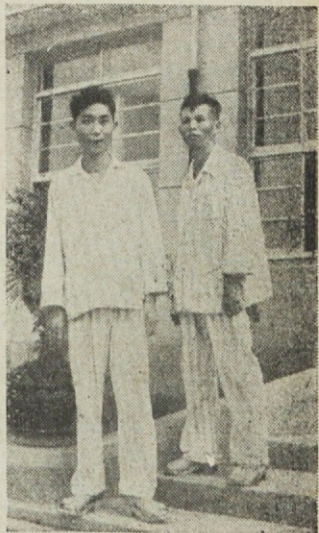
Gotovo se že jezite nad menoj, da Vam tako dolgo ne pišem. Vsi, ki mi pišejo, se pritožujejo nad mojim redkim pisanjem. Da vsem vsaj nekoliko ustrezem, kar Vam nekaj kratkih vrstic napišem in zraven še nekaj slik priložim. Štiriindvajset ur vsak dan, leto za letom, brez oddiha, med samo človeško mizerijo — kako naj imam še smisel za romane? Med drugim me pa tu na otoku imenujejo tudi najbolj zaposlenega doktorja (ne vem, če je to res); vem le to, da ne morem iz bolnišnice, ker sem pač edini kirurg. Letos mi teče tudi dvajset let, kar sem zdravnik in je menda prav zaradi te obletnice še več dela, sitnosti, razočaranj, uspehov, neuspehov, veselja in žalosti... Moje delo je dan na dan enako: vsako leto jih čez 1000 operiram; iz številke pa lahko račun naredite in spoznate, da moram biti vsak dan pri nožu. V družini s številnimi otroki je vedno kaj narobe; kako naj bi ne bilo v moji družini, saj moram dnevno skrbeti za čez 80 bolnikov, ki so že bili operirani ali pa jih šele pripravljam za tako reč... Na mislim tožiti in opsovati kirurgovo življenje, le nekaj slik Vam bom popisal, saj te več povedo kot vse besede...

Lani sem Vam omenil, da so me časopisi slavili kot "ubijalca"; kako so me gnali pred sodišče zaradi uboja; kako so mi šli mrliča šest

Sodnijski zdravnik izvršuje obdukcijo trupla v bolnišnici umrle žene, da ugotove, ali je kaj resnice na kleveti, da je bil njene smrti kriv naš dr. Janež...

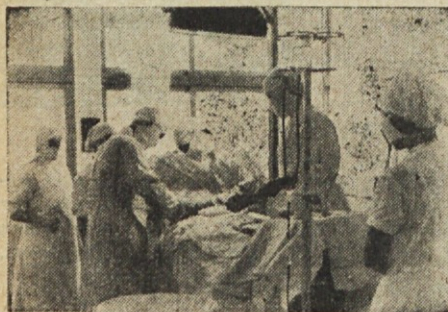
On sam nam je o tej kleveti že lani poročal, a prosil, naj njegove boli ne omenjamo javnosti; zdaj, ko je prejel polno zadoščenje, vsem poroča, brez pritožbe...

Zaklana možakarja po sijajno uspeli dr. Janeževi operaciji

Eden od zaklanih dveh na operacijski mizi; spodaj dr. Janež s pomočniki pri tej izredno zapleteni in težki operaciji.

Izredni uspeh dr. Janeževe operacije na obeh zaklanih so proslavili s povorko po mestu; na čelu godba... Napisi v sprevodu so proslavljali misijon, zdravnika.

tednov po smrti odkopavat... Ameriška zdravniška organizacija mi je sporočila, da se ji kaj takšnega v tem stoletju zdi naravnost nemogoče... meni pa se je vseeno zgodilo (pošiljam Vam tudi sliko tistega mrcvarjenja: trohnelo telo so mrcvarili kar ob grobu vpričo otrok, časopisnih poročevalcev in muh...). No, po nekaj mescih mi je pa sodišče uradno sporočilo, da sem pri uboju nedolžen in da obtožbo kot lažno zavrača...

V tistih dneh, ko so gnali tožbo proti meni, se je v neki tajfunski noči zgodil zločin. Nekdo je hotel zaklati dva možakarja; z japonskim bodalom ju je obdeloval; vsak od njiju je imel vsaj osem globokih ran. Oba ranjenca so pripeljali k nam: po več transfuzijah krvi sem operiral. Črevesje sem jima stlačil v trebuh, želodce zakrpal, jetra in prebodena pljuča zamašil, lobanjo in podobno pa "zaflikal"... Oba sta okrevala, kot Vam slike pokažejo. Po mestu so potem z godbo na čelu nosili napise — v hvalo in slavo! Je pač tako: enkrat "zločinec" križaj ga! — drugič pa spet hosana... čisto po človeško.

Pošteno so nas lani topli tajfuni. Dvakrat smo bili v "tajfunskem očesu", kot tukaj pravijo in pomeni, da smo imeli kar dva besna viharna napada v enem samem dnevu. Drugič spet smo se znašli v poplavi: vso streho nam je raztrgalo in prenašali smo bolnike kot mačka mlade, da jim ni tekla voda v odprte trebuhe... Letos nas močno zdelujejo tudi potresi. Pred nedavnim je eden ubil dvanajst ljudi, kakih petintrideset pa jih je ranil. V naši bolnišnici nam je samo steklenice pometalo po tleh.

Tu levo slika
: povodnji, ki
je segla tudi v
bolnico.

Pokojna katoli-
ška bolničarka.

Pred kratkim nas je obiskala hu-
da nesreča. Mladi katoliški bolni-
čarki je pri zapiranju ampul eks-
plodiral bencin. Vso gorečo smo jo
našli. Nekaj ur po nesreči je za-
radi opeklin umrla. Lotung je bil ob
pogrebu natrpan gledalcev, ki so
prvič lahko videli katoliški pogreb.
V bolnišnici je na okrevanju tudi
predsednik zakonodajne skupščine
formožanske vlade; mož je po svoji
funkciji takoj za Čangkajškom. Tu-
di on se je v imenu bolnikov udele-
žil pogreba in ob grobu mlade bol-
ničarke prav lepo govoril o katoli-
čanih in o njih delu med bolniki. . .

Nekoč sem Vam že omenil novo
bolnišnico za jetične, ki jo gradijo
v bližini naše sedanje. Delo je pre-
vzela ameriška Catholic Welfare
organizacija. Slika Vam priča, da
bo prva stavba kmalu lahko spreje-

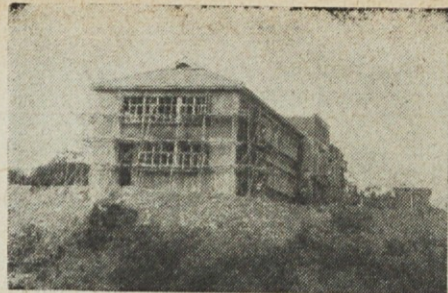
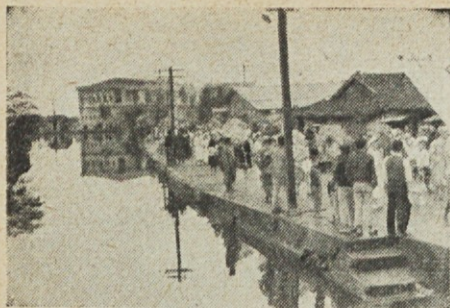

la bolnike. Ko bo ta dokončana, bo-
mo na istem griču začeli graditi
šolo za katoliške bolničarke. Ca-
tholic Welfare bo dala novo bolniš-
nico in šolo nam v oskrbo. Glavni
namen te bolnišnice bo, da bomo
sprejemali bolnike, ki imajo tako
imenovano kirurško — pljučno in
kostno jetiko, če seveda potrebuje-

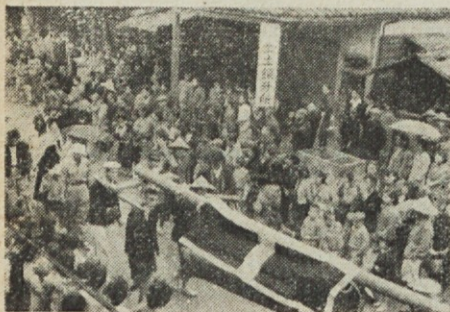
Tu desno:
Predsednik se-
nata na poko-
pališču ob po-
grebu bolničar-
ke.

Slika levo:
Njene tovariši-
ce ob krsti zgo-
rele bolničarke.

jo kirurškega posega za zdravljenje. Tako bo seveda tudi to delo padlo name. Nič se ne čudite potem, če bo moja pošta še redkejša, saj se mi od dela že včasih v glavi vrti.

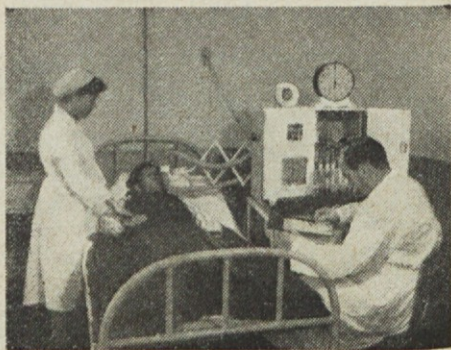

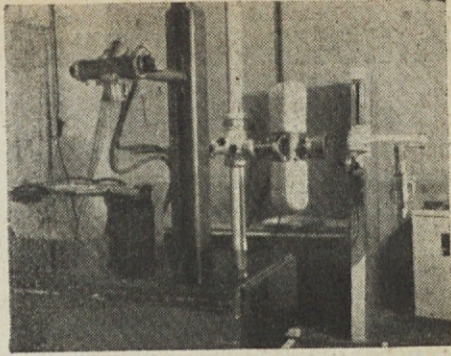
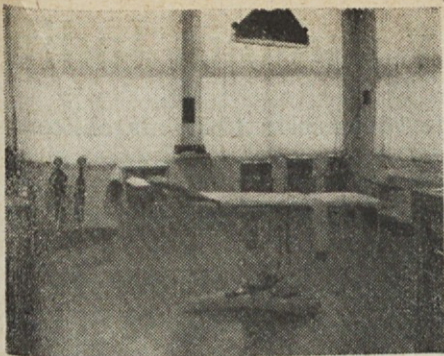
Nekatere priložene slike naj Vam pokažejo napredek v naši bolnišnici. Prijatelji so nam razne nove aparate poslali, da bi nam omogočili "biti moderni", to pa zato, da nam ne bo treba poslušati opazk češ, kako katoličani zmeraj samo zadaj za drugimi stopicamo...

Za danes te slikice. Ob priliki še kaj več. Solze in smeh, uspehe in neuspehe lahko vidite iz njih — napredek in boje mlade bolnišnice, ki jo vsi na otoku zelo radi imajo, saj celo bolniki z daljnih otokov Pescadores in Cinmena k nam pridejo...

Ob koncu pisma Vas prav lepo prosim, da izrečete mojo javno zahvalo vsem, ki mi tako ali tako kako pozornost izkažejo, ali celo pomoč pošljejo. Lepa hvala vsem, ki mi razne časopise in publikacije

Slika tu zgoraj: Krsta zipuška bolnico. Spodaj: Vse ulice so bile natrpane gledalcev... Tu: Krsta v zemlji. — Slika desno zgoraj: nova TBC bolnica; spodaj: moderne naprave v dr. Janeževi bolnici; na sliki je superior bolnice, ki je tudi zdravnik.

zvesto pošiljajo. Skoraj vse, kar Slovenci po svetu tiskajo, prejmem in to brezplačno in od več oseb hkrati; pa mi niti imena nočejo povedati. Imenoma pa bi se predvsem rad zahvalil dvema damama: nikdar ju nisem videl, pa sta mi nese-

bično veliko uslug storili: to je gosposodična Marija v Trstu in gospa Vavpetič z znanci v Chicago. Med imenovanimi pa seveda ne smem Vaš izpustiti.

Vsem in vsakemu posebej res, prisrčna hvala in lep pozdrav!

Sliki tu zgoraj: Moderne naprave v bolnici, kjer operira dr. Janež. — Slika spodaj: Ambulanca bolnišnice nemških frančiškank in dr. Janeža sta se srečali. V sredi dr. Janež in nemška sestra zdravnica.

Katoliška Cerkev v sodobni Indiji

Indija je nastopila novo pot, ko je 15. avgusta 1947 bila oklicana njena popolna neodvisnost. V svetovno areno je stopila država, ki je štela 460 milijonov prebivalcev. Med temi je bilo samo 5 milijonov katoličanov, nekaj milijonov je bilo še pripadnikov k raznim krščanskim, zlasti protestantskim sektam, nad 450 milijonov pa je bilo ljudi, ki so o krščanstvu komaj kaj vedeli. Iz Indije se je umaknila Anglija, največja kolonijalna država v svetovni zgodovini, in dokler so bile angleške oblasti v Indiji, so bile katoliški Cerkvi in njenim misijonom naklonjene. Zato je bil položaj misijonov v letu 1947 težak. Indijski nacionalizem se je obrnil proti vsemu, kar je bilo evropskega, indijska nacionalistična organizacija Aria-Somaya se je obrnila na vse prebivalstvo s pozivom: "Indija Indijcem!" Zavzela je strupeno in sovražno stališče proti misijonom in to zlasti proti katoliškim. Tako je bil eden njenih glavnih pozivov v tistih dneh: "Pozabili boste na očeta, mater, domovino — nikdar pa ne smete pozabiti, da so misijonarji vaši največji sovražniki." Druga plemena v Indiji niso bila nič manj sovražna misijonarjem, sovražno je bilo nerazpoloženje tudi med muslimani. Zato so bila leta od 1947 do 1950 težka in polna velikih preizkušenj. Nemiri in negotovost je trajala vse dotlej, ko je bila v letu 1950 sprejeta ustava, ki je priznala vsem veroizpovedim svobodo in enakopravnost. Kardinal Garcias je mogoč l. 1956 izjaviti, da je danes "Cerkev v Indiji spoštovana in upoštevana in osrednja vlada je storila vse, da bi verniki uživali svoboščine, ki jih daje ustava".

I

Glavna naloga Cerkve v novih razmerah je bila, da dokaže, da ni inozemska ustanova. Dejansko je Cerkev v Indiji stara 1900 let, saj je prišel v Indijo apostol Tomaž in prvi ustvarjal krščanske verske občine. Ta plamen krščanstva poslej nikdar ni ugasnil.

Danes je med hierarhijo in duhovništvom ter redovniki veliko število domačinov in tako tudi s tega vidika Cerkvi ni mogoče več očitati, da je tuja, evropska ustanova. V Indiji deluje 5000 katoliških duhovnikov, od teh jih je 3000 indijskega rodu. Med ostalimi duhovniki (to je med 2000) jih je vsaj ena tretjina, ki so že indijski državljani. Isto bi lahko rekli za redovnice: od 16.000 jih je 12.000 indijskega rodu. Ista je slika pri članih hierarhije: v Indiji je danes 62 škofov in nadškofov, med temi jih je 40 rojenih v Indiji, vključno 9 nadškofov in Eminenca kardinal Garcias, ki je pred dvema leti postal prvi indijski kardinal.

Inozemci so ustanovili celo vrsto šol in bolnišnic in kulturnih zavodov. Toda zaradi njih gonja ni tolikšna, ker obiskujejo pouk samo

otroci indijskega rodu. V teh zavodih velja načelo popolne enakopravnosti med dijaki krščanske, muslimanske ali druge veroizpovedi.

Katoličanom je bilo v prid dejstvo, da ni nobena vera indijskemu čustvovanju tako bližu. Katolicizem je poln navodil ascetske in mistične vsebine, svetniki katoliške Cerkve uživajo velik sloves med indijskimi misleci in pri svojih opisih o njih radi podčrtavajo trpljenje, ljubezen in odmaknjenost od zemejskih dobrin, ki vodi katoličane.

Med katoliškimi verniki pa je razširjena navada, da si nadejajo zahodna imena, proučevanje kulture in sodobnih vprašanj je še vedno naslonjeno na evropsko literaturo in pri verskih ali drugih skupnih manifestacijah se med katoličani še vedno v veliki meri uporablja angleščina kot občevelni jezik. Pa to ne more biti pomanjkljivost, ker je uradni jezik, ki veže toliko narodnih in jezikovno različnih področij v Indiji, še vedno angleški.

II

Ko so se napovedovali novi dogodki in je bilo opaziti, da bo Indija kmalu postala neodvisna, je postajalo nujno, da se organizacija katolicizma v Indiji prilagodi novim časom. Apostolski delegat v Indiji, msgr. Kierkels, je 1. 1944 na zborovanju škofov rekel: "Indija ima škofe, nima pa episkopata." S temi besedami je hotel povedati, da delovanje škofov ni povezano. Zato je predlagal, da naj se ustanovi "Stalna konferenca škofov vse Indije".

Prva posledica tega sklepa je bila, da so se vsi katoličani povezali v zvezo, ki je dobila naslov "Zedinjena katoliška Indija". Organizacija je dosegla priznanje kot pravna osebnost in od 1945 naprej so veje te organizacije raztegnjene nad vso Indijo in v vsaki fari in misijonu je krajevno društvo, ki je vključeno v to zvezo. Katoličani so s tem dobili predstavnitvo, ki jih zastopa pred oblastmi. Letni kongresi in sestanki so to skupnost poglobljali, katoliški tisk, šolstvo, socialno in kulturno delo se je — kolikor ni bilo cerkveno — naslonilo na novo zvezo.

Poleg Cerkve se je delo v tej organizaciji posvetilo skrbi, da se življenje katoliških vernikov čimbolj vključi v narodno življenje. Zveza je vse škofije, prefektore in vikariate z notarskimi listinami vpisala v spisek javnih korporacij. Na tako registrirane ustanove so nato prenesli vso lastnino misijonov (nepremičnine: kapele, bolnišnice, šolske zavode.) Vpliv vodstva iz Rima je postal še bolj viden, ker je Cerkev začela na škofovski mesta nastavljati domačine. Škofje pa so začeli s posebno skrbjo pozivati mladino, da naj vstopa v bogoslovje. Skoraj vse škofije, tudi najrevnejše, imajo danes že semenišča in bogoslovja. Na posebni škofovski konferenci so proučili, kako bi naj vladal indijski duh v teh zavodih. Kmalu je prišlo do ustanovitve dveh

lastnih indijskih družb za vzgojo misijonarjev: ena ima svojo glavno hišo v Benaresu, druga pa je v Južni Indiji. V aprilu je 150 protestantskih sekt objavilo, da so sklenile prekiniti vse zveze z onimi v inozemstvu in se proglasile za samostojno indijsko občestvo; s posebnim pozivom so se obrnili na katoliške škofe in jih pozvali, da naj tudi oni prekinajo vse vezi z Rimom. Indijski škofje so jim odgovorili, da je najvišja oblast v škofiji škof, ki izkazuje pokorščino rimskemu papežu. Katoliška Cerkev ni politična organizacija in zato Cerkev v Indiji ni pod nobeno tujo kontrolo ali upravo. Papež sodi samo v vprašanjih morale in notranje discipline vernikov. Pomoč, ki jo indijska Cerkev prejema iz tujine, ne more vplivati nanjo, ker ne vključuje nobenih pogojev in služi vsemu indijskemu prebivalstvu, tudi drugovercem.

Indijski katoliški tisk je popolnoma vključen v delo narodne obnove in podpira vse javne napore pri izgradnji nove države. Pri velikih narodnih nesrečah opravljajo katoličani enako skrbno akcijo za pomoč kot vsi drugi. Ko je Nehru sprožil borbo za priključitev portugalske kolonije Goa ostali Indiji, ga je ves katoliški tisk pri tem podpiral. Vlada je izdelala dva petletna načrta in škofi so izdali posebne pozive, da naj verniki njeno delo podpro. Tisk pa ni vedno ugodno spremljal vse vladno delo; ko je v parlamentu bila debata o uvedbi ločitve zakona in za kontrolo nad rojstvi, je ves katoliški tisk enodušno protestiral in svaril.

Vkljub temu se je morala Cerkev boriti za svoje pravice. Njeni nasprotniki med indijskimi nacionalisti niso odnehali in so dosegli celo nekaj uspehov. Tako so v parlamentu mogli izglasovati zakon, ki omejuje prihod novih misijonarjev v Indijo. Misijonarji morejo v Indijo, kolikor to dopušča redna letna kvota o inmigraciji. Poleg tega so dosegli še to, da mora vsak misijonar pred prihodom v Indijo dokazati, da izvršuje nek poklic, in ta mora biti tak, da je Indiji potreben (n. pr. inženir). Zato mnogo redovnic ni moglo v Indijo, ker so navajale, da so bolničarke ali farmacevtke (teh pa naj bi bilo v Indiji že dovolj).

Nasprotniki so se v prvi vrsti vrgli na katoliško šolstvo. V parlamentu so zahtevali, da mora dobiti policija in državno šolsko nadzorstvo posebne predpravitve pri izvajanju kontrole nad poukom. Tako so terjali, da mora imeti vsak misijonar posebno dovoljenje za oznanjanje evangelija. Misijonarji bi tudi morali voditi poseben spisek vseh, ki jim dajejo podporo ali nudijo bolniško pomoč. Misijonarji bi morali od vsakega spreobrnjenca zahtevati listino, da je pri državnem uradu prijavil svoj prestop v katolicizem. Škofje so se s posebno spomenico obrnili na vlado in razložili svoj protest. Ko je kmalu nato vlada odredila, da se mora v vseh šolah uvesti pouk hindujščine, so škofje to pozdravili in danes prevladuje povsod prepričanje, da bo hindujščina postala enotni državni jezik vse Indije.

V prvem desetletju, to je do l. 1945 do 1955 je bilo število spreobrnjenj v Indiji izredno visoko. Prav tako se je v južnih pokrajinah zelo uveljavilo gibanje med razkolniškimi skupinami, da se vrnejo v katoliško Cerkev. Med največje uspehe zadnjih let pa je šteti upostavitve diplomatskih stikov med Indijo in Vatikanom. Vlada gre na roko cerkvenim oblastem in veliko je bilo misijonarjem pomagano, ko je vlada odpravila carino za uvoz mašnega vina. Katoličani so dosegli, da so iz prodajaln odstranili versko in moralno škodljivo literaturo. Ko so nasprotniki poslali poslanico vladi in zahtevali posebne preiskave v katoliških šolah in bolnišnicah (bili so komunisti, ki so to predlagali), je bila uvedena posebna preiskovalna komisija in po zaključeni preiskavi je komisija objavila poročilo, v katerem pravi da "ni našla prav nobenih nerednosti, pač pa zasluži delo misijonskih ustanov in misijonarjev vso pohvalo". Vodilna mesta v vladi so mogli zasesti katoliški uradniki in za guvernerja v Bengaliji je bil imenovan katoličan dr. Mukerji.

Pandit Nehru je sicer brezverec, vendar poln spoštovanja do katolicizma in dela, ki ga misijonarji opravljajo v Indiji. Mnogi katoliški javni delavci v Indiji so že zapisali, da je bil ves ta čas Nehru pravi blagoslov za katolicizem. Ko so nasprotniki hoteli v ustavo vključiti določbe proti katolicizmu, je prav Nehru to preprečil.

Vendar so nasprotniki katolicizma tudi med izobraženimi sloji in intelektualci. Mnogi očitajo katolicizmu, da je "ošaben" in do drugih preveč izključujoč. Dalje mu očitajo, da deluje v zahodni Evropi skoraj že dva tisoč let, pa je tam več materializma kot v Indiji. Pravijo, da se je izkazalo, da se v Evropi in Ameriki misli iz Pridige na gori ne dajo uresničiti. Notranji minister Paut je l. 1954 v parlamentu navajal da "Indija ne potrebuje misijonarjev in njih naukov, ker je Gandhi s svojim naukom in življenjem dal najlepši vzgled". Krščanstvo se je v Evropi in Ameriki zaključilo z atomskimi in hidrogenskimi bombami... Mnogi še vedno menijo, da so misijonarji vohuni. Ko je nedavno prišlo za misijone nekaj več denarja iz Evrope in Amerike, so javni namočenci začeli izražati strah, da pridobivajo misijonarji spreobrnjenjence s kupovanjem.

Najbolj manjka misijonarjem v Indiji pomočnikov, ki bi širili nauk. Delo v kapelah in cerkvah ni več zadostno. Začeli so s posebnimi večernimi tečaji in popolnoma so reorganizirali delo v Katoliški akciji. Ustanovili so Ligo k Bogu in člani KA so postali njeni največji propagandisti.

Misijoni v Indiji se lepo razvijajo. Vendar gledajo misijonarji s skrbjo v bodočnost. Laične ustanove Združenih narodov zelo podpirajo laične šole, bolnišnice in druge ustanove v vseh delih sveta, tako tudi,

v Indiji. Misijonarji se šolstva in bolnišnic, ki niso v njihovih rokah, ne boje, morajo pa svariti pred širjenjem brezbriznosti in verske nevtralnosti, ki se v takih zavodih uči in pridiga. Carnegiejeva, Fordova in Rockefellerjeva ustanova razdele vsako leto ogromne vsote, vendar ne dajo ničesar sorodnim misijonskim šolam in socialnim ustanovam.

V Aziji se rodi vsako leto nad 20 milijonov otrok. Misijonarji bi morali v Aziji doseči vsako leto vsaj milijon spreobrnjenj, ako bi hoteli nekoliko zajeti prevelik naval poganstva. Vsega tega misijonarji ne morejo doseči, in zato potrebujejo pomoč laičnega apostolata. Kristus danes kliče na misijonsko delo vsakogar, ne samo misijonarja-duhovnika. Danes mora vsakdo pomagati svojemu bratu in doba bučnih čudežnih nastopov je mimo. V dobi radia, televizije in letalstva mora postati delo za Cerkev delo vsega sveta, vsi moramo postati univerzalisti — znanilci občestva v bratstvu, vsi pa člani mističnega telesa Kristusovega. Ko bo nauk o mističnem telesu Kristusovem postal splošen, takrat bodo odprta vrata za spreobrnjenje vsega Vzhoda.

R. J.

Misijonar Nace Kustec S.D.B. deli ubožnim Indijcem pomoč v obliki živilskih paketov. - S prispevanjem v Sklad za vse slovenske misijonarje sodeluješ pri pokristjanjenju Indije tudi ti...

Komunizem med indijskimi visokošolci

Komunizem je imel vedno velik vpliv na visokošolsko mladino, tako pri nas kakor drugod. Francoski publicist Reynold je celo napisal: "Komunizem je opij za izobražence", ter s tem namenoma vrgel Marxov izrek: "Vera je opij za ljudstvo", njemu nazaj v obraz. Tam navaja, kako lahkoverno prav izobraženstvo sprejema komunizem kot življenjsko vodilo nove dobe, pa tudi prvo odpade, ko spozna njega slepilo. Tudi v Indiji je komunistična infiltracija zelo močna. Kalkutski jezuit p. Peter Fallon je nedavno napisal o tem izredno zanimiv članek, iz katerega podajamo samo glavni povzetek. Za uvod citira okrožnico Centralnega politbiroja komunistične partije za Indijo, pisano visokošolcem: "V razvoju demokratičnega gibanja mora imeti visokošolska mladina odločilno vlogo. Spada namreč med izobražene plasti indijskega ljudstva, ki mora v narod prinesiti nove misli. Študenti danes — so voditelji jutri! Njih vključitev v zgradbo komunistične partije je zato nad vse važna zadeva. Kom. partija Indije mora pritegniti študente v svoj boj za mir, svobodo in demokracijo. Oni morajo pobijati med ljudstvom imperialistom naklonjene, gandistične in druge miselnosti, ter njim nasproti postaviti znanstveni marksizem in leninizem. Načrtno mora komunistična propaganda pri študentih buditi njihovo skupnost, podpirati njih naprednost ter pobijati reakcionarstvo. Pokrajinski odbori morajo svojo delavnost obrniti na kolegije in s svojimi prijatelji vplivati, da se ustanove organizacije, ki bodo veljale kot centrale skupnega dela pod vodstvom študentov samih. Glavna naloga teh združenj naj bo vplivati na študente ideološko in politično, ter jih pridobivati za delo v delavskih organizacijah, kmetskih skupinah ter s tem širiti tla za množične organizacije..." Ta komunistična aktivnost na srednjih šolah in univerzah je vidna predvsem po letu 1952 ter ima veliko pristašev, še več pa prijateljev, "sopotnikov".

P. Fallon se sprašuje: *Odkod ta komunistična privlačnost?* Predvsem pritrjuje ameriškemu poslaniku Bowlesu, ki pravi, da je vzrok temu nejasen življenjski cilj, pomanjkanje dela po študijah ter predvsem veliko uboštvo, ki ga mladina gleda okrog sebe; vidijo, da je svet slab ter da ga je treba predrugačiti. Obupno iščejo po odgovoru — komunizem jim ga ponuja na dlani... Danes je čutiti v mnogih indijskih visokih šolah razočaranje, zagrenjenost, strastvenost, radikalizem, upornišтво; znak, da iščejo nove poti in prehod iz starega v novo. Ti so proti "svetu starih" zelo kritično razpoloženi, s sedanostjo pa so nezadovoljni. In v tej težnji, da se na vsak način spreneji življenjski način kakorkoli, v tem je največja privlačnost komunizma, ki propagira osamosvojitve od starih izročil, navad, družinskih in socialnih "nasilij". Individualistične ideje dobivajo vedno večji krog pristašev med študenti. Mnogi Indijci, ki se na ta način rešijo vezi svojih kast in

starih pojmov, se v novem individualizmu ne počutijo dobro, ne trdno na nogah, čutijo razočaranje, zato padejo lahko v roke komunističnim vabam, ki jim obetajo novo trdnost.

Ne more se govoriti, da je vse indijsko visokošolstvo komunistično. Toda res pa je, da imajo komunisti veliko večji vpliv na mladino, kot pa je članstvo njihove partije. Leta 1953 so imeli v vsej Indiji — po njih trditvah — 500.000 članov in 25.000 kandidatov, pri volitvah pa so dobili 5 milijonov glasov! To da misliti. Tudi na univerzah je podobno razmerje. Vedno bolj se množijo tudi profesorji, ki so komunizmu prijatelji. Indija ima 30 univerz in okrog 800 višjih kolegijev, ki imajo značaj visokih šol. Kristjani imajo okrog 100 univerz oz. kolegijev s 50.000 študenti, katerih večina pa ni krščanska. V splošnem pa je življenjski nivo indijskih dijakov nizek in tudi ta beda študiranja jih sili v upor.

Pa tudi kriza duha. In ta je globlja, kakor se na zunaj vidi. Čutiti je religiozno in duhovno krizo dijaštva. Razbrzdanost, politična strast so samo zunanji znaki. V bistvu pa je to problem učenja in vere. Mi bi mogli v tej duhovni krizi mnogim indijskim študentom pomagati, če jim damo jasne odgovore na vprašanja, ki jih mučijo. Ni dovolj, da samo grajamo razbrzdanost in odbijamo materializem, temveč moramo dati v zameno zanje nove pozitivne vrednote. Tisoče in tisoče hindujev in muslimanov je izgubilo vero in sploh zanimanje za vero, čeprav se še vedno izživljajo v tradicionalnih navadah in običajih. Morda imajo nekateri še malo vere, drugi pa so v polni brezbriznosti glede duhovnosti. Mnogi pa gredo še dalje in so veram sovražni ter se norčujejo iz njih. Toda kljub temu so študenti po srcu dobri, se pravi: njih moralna moč je močnejša kakor religiozna. Mnogim študentom je duhovno ravnotežje izpodmaknilo neredno branje vsega, kar pride iz Evrope. Večina profesorjev je odvisna od zapadno evropskih miselnih tokov (Russel, Huxley, Tolstoj, Marx...). Med njimi se širi ateizem, pozitivizem, pragmatizem, materializem... kar vse vodi v komunizem. Zlasti pa enostranska usmerjenost v naravoslovje. Vse, kar je tehničnega in naravoznanstvenega, se pobožuje. Duhovno razpoloženje pariškega visokošolstva ok. l. 1900 je danes čutiti na indijskih univerzah.

Hinduizem je odpovedal. Duhovna kriza v Indiji je resnejša kot v Evropi prav zaradi tega, ker je hinduizem odpovedal: nejasnost njegovih religioznih in filozofskih pojmov, pomanjkanje izobraženih hindujskih duhovnikov, tudi prevelika "iracionalnost" in mistika učenja, kakor se kaže v Upanišadah, ali pa preveč človeško ljudska religioznost, kakor se kaže v Puranah; zlasti pa še, da je danes ortodoksna hindujska skupnost odločno socialno nazadnjaška.

Večina indijskih študentov se smatra za socialiste, toda ta socializem je močno marksistično pobarvan, pa tudi gandijevsko, ki pa gradi na deističnem principu. Zato so mnogi iz socialnega stališča proti tradicionalni veri, ki se ne zaveda socialnih dolžnosti. Tako pri mnogoterih

ni več vprašanje: "Vera in socialni napredek", temveč: "vera ali socialni napredek". Namesto povezave, nasprotstvo.

Naloga Cerkve. Naloga misijonarjev je, pridigati o vseh teh vprašanjih polni odgovor, kakor ga daje krščanstvo. Tako pa celo hindujski dijaki, ki hodijo na katoliške univerze, dostikrat ne vedo nič o krščanstvu. Tem moramo nuditi krščansko zapadno izobrazbo, pa doseči z njo tudi druge. V njihovi notranjo duhovni krizi jim moramo dati odgovor na vprašanja, ki mučijo mladino: bivanje Boga, duhovna narava človekova, potreba molitve, razmerje med religioznim, filozofskim in naravoslovnim gledanjem na svet, itd. Mi učimo našo hindujsko mladino *moliti*, niso pa te molitve še katoliške, krščanske, ampak naj pomagajo v poganu vzbuditi njegovo duhovno naravo, religioznost. Akademik, ki moli, ne bo zapadel tako hitro materializmu in komunizmu, kakor bi sicer. Kljub temu ne smemo obupati nad hindujskim visokošolstvom. Religiozna kriza je sicer resna. Skušnjava komunizma tudi. Mnogo jih je že podleglo. Toda kljub vsemu je to indijsko visokošolstvo hvaležno polje *milosti*. Tako vsaj naši dijaki v Kalkuti: danes imajo že vpogled v pravo bistvo komunizma, ki ga pred leti še niso imeli. Delo milosti. Že se kažejo prvi znaki organiziranega odpora proti komunizmu in materializmu. Masa pa je še neodločna. Toda, verujemo, kakor komunisti: "Če bo elita — izobraženstvo našlo spet Boga in vero, bo vplivalo to na množice in prišla bo nova duhovna pomlad, ki jo od mladine pričakujemo."

k —

DISONANCA

Često mislim na sobrate v čoti.
Srečni so, da na poljanah riža
Gospodu brazde nove orjejo.
Tak blizu so skrivnostim sladkim križa...

Vidim sebe, ko prihajam v čoto.
V dolgi halji in na sivi muli.
Postaja v soncu bela se iskri.
Pri vratih se priklanja žolti kuli.

Sanje, sanje? V celici samotni.
On pa ve, da otrok bom na poti,
Gospodu treba je železnih mož...
To tiho bol darujem bratom v čoti.

Vladimir Kos, l. 1944.

Indijske visokošolke na potu k predavanjem. Sonce in sence — tudi v dušah...

V Saigonu marsikaj novega...

Thu-Duc, 22. febr. 1957

Tu v Thu-Duc smo kar lepo uspeli, a imamo немало težav zaradi pomanjkanja osebja. Pa si mislim: saj je tudi Don Bosco na samih težavah in sitnostih gradil svoje zavode. Priporočam se zato vsem, da me v delu podpirajo s svojo molitvijo!

Pošiljam nekaj slik bivših gojencev. V začetku februarja so se zbrali tukaj v Thu-Duc. Skoraj 100 jih je prišlo, z njimi tudi njihov prvi ravnatelj — sedaj škof msgr. Seitz. Ustanovili smo organizacijo "bivših"; če se bo le dalo, bomo izdajali tudi časopis, kak mesečnik, da bi jih spet navajali na pravo pot in jih na nji tudi obdržali. Med temi bivšimi gojenci so nekateri, ki imajo že lepa mesta. So pa še vedno sirote, brez očeta in brez matere, ki bi jim lahko kazala pot skozi "nora leta"; zato je toliko bolj nujno, da jim vsaj mi nadomeščamo starše. Saj sami žele, da smo jim duhovni očetje in vodniki.

... Po zborovanju, ki smo ga imeli z "bivšimi", sem se odzval prijaznemu povabilu msgr. Seitzu in odšel v Banmethnot ter Kontum, da bi obiskal tudi tam svoje bivše gojence; hkrati pa bi videl tudi tiste kraje, o katerih je zgodovina skozi tisočletja molčala. Tam žive še vedno zaostali primitivni rodovi, med katerimi je posebno znan rod Banar. Še preden se v zgodovini pojavijo Egipčani in Kitajci, že biva tod ta rod. Dospeli so do "železne" kulture in na tej stopnji obstali do kakih sto let nazaj, ko so jih odkrili misijonarji. To niso kaki propadajoči rodovi, ne — samo silno zaostali so. Mislite si, kako velika je razdalja od železne pa do današnje atomske dobe! Med temi rodovi še danes ni poznana trgovina. Še vedno blago kar izmenjavajo kot so naši predniki to delali pred tisoč in več leti. Tudi denarja prav do nedavnega niso poznali. Župan

ske časti po vaseh ne poznajo: kdor je oženjen, ima hišo in kakega slona, ter zna kako modro povedati, ta pride v vaški svet. Tisti, ki je med temi "svetniki" najbolj razumen, je seveda tudi najbolj upoštevan; a o kaki posebni avtoriteti pri njih ni mogoče govoriti.

Živelj so ti rodovi že od nekdaj po gozdovih. Tako seveda niso prišli v stik s Kitajci; zato prav tako ne poznajo ne črk, ne pisave, ne kitajskega jezika; tuj jim je budizem, tuja molitev, tuje pagode in bonci. Verujejo v duhove, ki jih slutijo vsepovsod, celo za trepetanjem listja... V vsaki vasi živj vsaj po en vražar, ki je seveda tudi "zdravnik"...

Na obisk k tem primitivnim ljudem sem se peljal v ameriškem avtomobilu, ki so ga ameriški katoličani darovali msgr. Seitzu, škofu Banarcev. Prvi dan smo se vozili 10 ur, kakih 350 kilometrov. Drugi dan smo za kakih 250 km spet porabili krepkih 10 ur. Po neznanško slabi cesti smo prispeli v Kontum, glavno mesto pokrajine Banarcev. Ko smo jih ob cesti srečavali, so se vedno boječe umikali za grmovje ob robu. Ne koč tako bojeviti sinovi pragozdov so danes krotki. Vsakdo pa ima po dva noža, da se brani z njima pred divjadjo, če je potrebno. Tudi otroci nosijo dolge nože. Ob cesti ni nikjer nobene hiše. Seveda pa tudi nimajo stalnih vasi. Vedno najprej požgo del pragozda, potem si uredijo polje in blizu tam postavijo vas. Čez nekaj let pa vse skupaj zapuste in odidejo drugam.

Potovali smo po dolge ure, pa nismo videli živega bitja. Le tu in tam kako opuščeno polje in prazne hiše. Blizu Kontuma smo naleteli na novo vas beguncev s severa. Tod smo naleteli tudi na večjo skupino Banarcev s svojimi koši. Oglevali so vietnamsko trgovino, pisane obleke in drugo vse, kar vabi oči. V stiku s kulturnimi Vietnamci so se zdaj že na-

učili uporabljati denar, čeprav sami še povečini vse kupujejo z zamenjavanjem robe.

V mraku smo zagledali belo cerkev pred seboj. Kontum je, smo bili prepričani. Trudni in zdelani smo le prišli v mesto. Mesto so pred sto leti postavili misijonarji ter začeli s civilizacijo teh pradednjih rodov. Zdaj je v mestu že vse krščansko. A Banarci so se spet umaknili v gozdove. Prišli so vojaki, najprej francoski, pozneje vietnamski in upravitelji ter uradniki s svojimi družinami.

Msgr. Seitz me je prav lepo sprejel v velikem poslopju, ki je bilo rekoč semenišče. Čudovito lepo je tu podnebje, sijajna panorama, izredno lepi kraji.

Prvi tukajšnji misijonarji so takoj začeli tudi misliti na domačo duhovščino. Sprejemali so v zavod sinove katoliških Banarcev in jih začeli učiti vietnamščine; ker so bili fantje za jezike izredno nadarjeni, so se kaj kmalu tudi odlično naučili francoščine. A vzdržali niso, počasi so se izgubili. Misijonarjem je upadel pogum: misel na semenišče so sploh opustili. Samo trije so bili pred leti posvečeni v duhovnike. Poslali so jih "misijonarit" med rojake Banarce. A pomislite: ko so bili spet med svojimi, so brž zapadli starim razvadam, predvsem pijači: dva sta kmalu umrla, tretjega pa je škof odpoklical, da ga je sploh rešil... Zdaj ta "tretji" prevaja sv. pismo v banarski jezik, zraven pa nekemu drugemu misijonarju pomaga pri sestavi banarskega slovarja. Francozi prej in Vietnamci zdaj so marsikaterega Banarca seveda tudi že vtaknili v vojaško sukunjo, ga naučili med drugim tudi šofiranja in sploh bolj "gosposkega" vedenja. Takšni so kar čedni in spretni.

Drugi dan me je msgr. Seitz popeljal k šolskim bratom, ki so komaj pred štirimi meseci začeli z ljudsko in srednjo šolo za Banarce. Ravnatelj mi je zatrdil, da se dobro uče, da pa se težko odvadijo tobaku. Vsi od kraja drže med poukom pipe v ustih in — kade... Druga, neznanško težavna reč zanje pa je pokorščina. O tej kreposti nimajo nobenega

pojma. Od doma je sploh ne poznajo, saj jih starši puste, da žive, kot se jim zljubi. Vzgajati jih sploh ne znajo. Ogledali smo si tudi novi zavod za banarske katehiste. Velike spalnice, v katere sem tudi jaz prispeval nekaj postelj, učilnice, itd. Učili jih bodo vietnamščine in francoščine, pa seveda tudi katekizem. V štirih letih bodo šolo končali, potem jih bodo razposlali po vaseh. Do zdaj so imeli z njimi že precejšnje uspehe, zato pa je tudi ves denar, ki gre za to šolo, dobro naložen. Ti fantje tukaj že nosijo hlače; ogrinjajo se z belo rjuho.

Tam blizu sem stisnil roko tudi našima bivšima gojencema, ki sta tu tiskarja v škofijski tiskarni. Tam tiskajo v banarskem jeziku katekizem, molitvenike, itd. Obiskal sem tudi sestre sv. Vincencija. Malo jih je, pa opravljajo čudovito lepo delo. Vodiijo sirotišnico za otroke, ki so brez matere. A ko so ti malčki stari kakih osem let, se vedno najde kak sorodnik, ki jih sprejme pod svoj krov. Banarci namreč sirot ne poznajo: vedno in povsod si med seboj pomagajo. Sestre vzgajajo tudi kakih 200 deklet. Vse so lepo oblečene, pridno se uče kuhanja, bolniške strežbe, pa seveda vietnamščine, katekizma in vsega drugega, kar bi jim v življenju prav hodilo. To bodo bodoče katehistinje, ki bodo lahko zares veliko pomagale misijonarjem.

Prav tisti dan, ko sem bil tam, so prišli banarski semeniščniki, da bi pri šolskih bratih začeli s poukom vietnamščine. Je pa tudi za vietnamske šolske brate stvar precej težavna: tudi oni se bodo morali naučiti banarščine. Najtežje je dobiti dobrega učitelja, ki bi jih sistematično učil. Slučajno so bratje naleteli na nekega Vietnamca, ki so ga, bog sigavedi kdo, v otroških letih prodali banarcem. Ta pozna ne le jezik, marveč tudi navade, šege, običaje in življenje teh primitivnih ljudi. Ta jim zdaj prav dobro služi.

Škof msgr. Seitz je prav na praznik bl. Cuenoja, ustanovitelja tega misijonarja, začel s semeniščem. Svetnik je bil misijonar med Banarci in tudi mučenec. Stari

Škof Seitz, naš rojak Andrej Majcen SDB in njegovi sodelavci, v družbi z bivšimi gojenci na ustanovnem sestanku organizacije vietnamskih salezijanskih bivših gojencev. — Spodaj: Msgr. Seitz in Anđorej Majcen v veseli družbi nekaterih bivših gojencev.

Msgr. Seitz in ravnatelj Majcen na zborovanju bivših gojencev.

je vsako delo za duhovniške poklice med temi ljudmi odveč; pa je prevzvišeni mnenja, da je treba še poizkusiti. Morda bo le uspel.

Škof me je popeljal tudi v sosednjo banarsko vas. Vse hiše so na koleh. Oker nimajo, pač pa po ena vrata in lestve, da lahko pridejo v hišo. Vse družine žive skupno življenje v dolgem splotju. Vsaka od njih ima svoj ogenj, ki neprestano gori in tako odganja divje zveri... Pregraj med družinami ni. Posetil sem tudi "vaško hišo" kjer se posvetujejo vaški svetovalci. Je to slamnata koliba, le da je v primerj z drugimi nje streha zelo visoka in ogličasta. V sredini je veliko bambusovo steblo z luknjami, kamor obešajo žare. Od tam srkajo svoje opojno vino, dokler vsi pijani ne pocepajo po tleh. A to le, kadar so posebne slovesnosti. Navadno pa spe tu vsi fantje od 12 leta naprej, dokler se ne poročé. V starih časih, ko so se vaščani med seboj še napadali, so bili ti

fantiči prvi in najboljši bojevniki. Zanimivo pa je, da vsi ti primitivni rodovi, čeprav skoraj nič oblečeni, žive prav lepo, moralno življenje.

Po prav nerodni lestvi sem se skobacal tudi v vaško cerkev. Rečem vam, da je prava betlehemska "štalca". Vse škriplje in se giblje pod nogami, če stopiš vanjo. Za cerkvijo je zakristija in meznarska borna sobica za misijonarja, ki pride vsak teden v vas maševat.

Ko sem naselje zapuščal, sem začuden vprašal g. škofa, kako to, da nihče ni prišel iz hiš, da bi prevzvišenega pozdravil: pravo nasprotje od vietnamskih vasi, kjer vse drvi skupaj, če pride škof ali kak drug odlični obisk. Pa mi je škof pojasnil, da imajo tudi v tem Banarci svoje posebne "navade". So strašansko ponosni tle sinovi pragozdov...

Zanimalo me je tudi katoliško banarsko pokopališče. Nad slehernim grobom je majcepa bambusova hišica, z opekrokrita: na strehi velik križ.

Pred leti sem iz Hanoja poslal v kontumsko semenišče skoraj 30 naših gojencev. V teh dneh so bili v Kontumu na vietnamskih novoletnih počitnicah. Samo polovica jih še vztraja v šoli. A ta polovica ima lepe izgledе za bodočnost. Zadržano se uče latinščine, francoščine in materinske vietnamščine; pozneje se bodo morali privaditi tudi banarščini, da bodo lahko misijonarili med temi pozabljenimi rodovi. Lahko si mislite, kako neznanstvo vesel bi bil, če bi mogel biti prisoten pri posvečenju vsaj enega teh mojih bivših gojencev, ki bodo pozneje lahko odlični misijonarji med Banarci. Saj Banarci hrepene po Kristusu in po Cerkvi! Gospod škof mi je pravil, da po cele vasi prihajajo prosit za sv. krst, podobno kot v Afriki. Pa nima ne katehistov, ne misijonarjev ki bi zadoščali. Koliko pa je še po gozdovih docela skritih vasi, za katere sploh še nihče imena ne ve in kamor še ni segla civilizacija. Banarci prejemajo od sedanje vietnamske vlade vso pomoč. Vlada jim postavlja šole, pošilja jih celo v Saigon. Eden je že skončal srednjo šolo s prav dobrim uspehom in je sedaj podprefekt kontumske province.

Banarci so postavni, kar lepi ljudje, posebno kadar se upre sonce v njih bronaste obraze. Molimo, da bi Bog te sirove pragozdov storil za prav tako lepe in še lepše otroke božje!

Prav posebno vas prosim vse skupaj: molite zame, za moje delo in za duhovniške poklice tukaj.

Eden od salezijanskih zavodov v Vietnamu, pod vodstvom našega g. Majcena; v precej ravnem stanju! Kliče po naši pomoči...

O NARODIH IN LJUDSTVIH V MISIJSKIH DEŽELAH

AVSTRALIJA IN OCEANIJA

Avstralija je sicer najmanjši kontinent na svetu, še manjši kot Evropa, toda nija, je to ogromno področje, dosti večje kot afriški kontinent. Poleg Avstralije z nještetiimi otoki in otočji v Tihem oceanu, ki nosijo skupni zemljepisni naziv Oceanotokom Tasmanijo in drugimi manjšimi otoki in poleg Nove Zelandije s svojimi otočki so tu tri velike skupine otočij: Melanezija, Polinezija in Mikronezija. Razdelitev pa ni samo zemljepisna, ampak se ujema tudi z narodopisnimi posebnostmi. Drug, mnogokje v znanstvenem svetu udomačen naziv za to področje je: Južno morje. Dejansko je kljub le veliki zemeljski površini Avstralije, Nove Gvineje in novozelandskih otokov več morske vode, kot suhe zemlje. Kolikor bolj proti vzhodu se to področje rateza, toliko redkejši so otoki in toliko obširnejše so morske gladine.

Od indonezijske otočne verige, ki smo jo opisali v prejšnjih dveh številkah naše revije, se razteza proti vzhodu najprej drugi največji otok na svetu, Nova Gvineja. Z neštetiimi manjšimi otoki, ki potem obkrožajo avstralski kontinent od severa čez vzhod proti jugu, da se nazadnje približajo Novi Zelandiji, tvori Nova Gvineja zemljepisno — in narodopisno — skupino Melanezije. Severno od Melanezije štrlijo iz morja številni manjši otoki, ki nosijo v zemljepisju in narodopisju ime Mikronezija. Na vzhodu so potem otočja z imenom Polinezija, ki se izgublja že proti Ameriki. Na jugozahodu melanezičnega loka leži Avstralija z otokom Tasmanijo, na jugovzhodu Avstralije, v precejšnji razdalji pa Nova Zelandija. Bralcem KM priporočamo, da pogledajo kakšen zemljevid, da jim bo vse to bolj domače.

MELANEZIJA.

Nekateri zemljepisci in narodopisci obravnavajo Novo Gvinejo ločeno od ostale Melanezije. Tudi mi ji bomo posvetili posebno poglavje, ker je otok izredne velikosti, saj je več kot trikrat tolikšen kot Jugoslavija. Meri 771.900 km², ko jih meri Jugoslavija samo 256.395 km². Do leta 1936 so pa na tem ogromnem ozemlju našeli samo 1.200.000 prebivalcev, a že l. 1953 500.000 več. S širjenjem civilizacije se širi tudi možnost boljšega ljudskega štetja..

Nova Gvineja je bila do izida prve svetovne vojske razdeljena med tri evropske države. Dobra zapadna polovica je pripadala Nizozemski, ki je takrat obvladala tudi skoro vso Indonezijo. Oblast nad to dobro polovico Nove Gvineje je ostala Nizozemski do današnjih dni, čeprav si sedaj nova indonezijska država prizadeva, da bi si tudi to področje prisvojila, dasiravno še sedanjega ne more prav obvladati. Slabša vzhodna polovica otoka je bila razdeljena v severni nemški in južni angleški del. Z razdelitvijo angleškega kolonialnega gospodstva v dominione je pripadel jugovzhodni del Nove Gvineje Avstraliji, severni del, prej nemška

kolonija, pa avstralskemu mandatu kot tudi razna nemška otočja. Druga otočja so ostala angleške in francoske kolonije.

Ta otočja, Melanezija v ožjem pomenu besede pa so: na vzhodu Nove Gvineje najprej Bismarkovo otočje z največjim, Admiralskim otokom, in potem vedno bolj v južno smer se zaokrožajočimi otočji novi Hanover, Novi Mecklenburg in Novo Pomorjansko, (ki imajo morda novi imeni v avstralskem mandatu, ki so jih pa prej Nemci tudi šteli k Bismarkovemu otočju), Salamonsko otočje, Sta. Cruz, Novi Hebridji in Nova Kaledonija.

Nova Gvineja.

Vsi prebivalci otoka — razen novejših priseljencev — so temne polti in imajo volnate lase, čeprav po rasi niso enotni. Na zapadu je mnogo indonezijskih doseljencev. Ob Torresovem prelivu, ki loči otok od Avstralije, živijo pigmejci; najmanjši so tisti pod goro Tapiro, pri katerih dosežejo moški povprečno višino 145 cm, pri drugih rodovih se potegnejo tudi do 150 cm. Na zahodu je precej doseljencev z melanezijskih otokov. Vsi ostali prebivalci so Papuanci.

Rasna opredelitev Papuancev ni nesporna. Pojm Papuaneec mi toliko rasnega, kot jezikovnega in kulturnega značaja. Pa spet vlada v papuanskih jezikih velika besedna raznolikost, vse večja kot postavim v germanskih ali slovanskih. Družji pa vse te jezike slovnic, kajti slovnična pravila so pri vseh enaka.

Indonezijski vpliv na zapadu izvira izza časov sultanatov Tidore in Halmahera, ki smo jih omenili v prejšnji številke. Poleg mešanja ljudstva z indonezijskimi priseljenci je tu opazen indonezijski vpliv tudi v pronicanju islama v stara verstva in pa uvoz indonezijskega orodja in drugih obrtnih izdelkov. Tu živi razmeroma mnogoštevilen narod Kapuar, kar je obenem malajsko ime za celo Novo Gvinejo. Pripadniki tega kapuarskega naroda se radi hvalijo, da so prav oni pravi Papuanci.

Nova Gvineja je v notranjosti visoko gorata. Posredi v vzdolžni smeri se vleče od zahodne obale gorska veriga, ki pada proti severu bolj položno, proti jugu pa zelo strmo. Z višin, ki presegajo tudi 5000 m., se v obe smeri valijo močne reke, včasih že veletoku podobne. V sredini otoka na jugu se proti Torresovi morskii cesti širi veliko močvirnato ozemlje med rekama Digul in Fly. Dasi najbolj nižinski prebivalci so bili prav ljudje na tem področju do nedavnega najbolj uporni proti tujim vplivom in tudi najmanj dostopni za raziskovanje učenjakov. Nova Gvineja je kljub razdelitvi na tri kolonijalne države veljala do zadnjega za najbolj deviško, najmanj dotaknjeno divjino, kjer so se stari običaji narodov najbolj pristno ohranili. Kot marsikje drugod je tudi tu brnenje avionov med zadnjo vojsko napravilo civilizacijsko zmedo med domačini. Narodoslavci že poročajo, da pomenijo njihova raziskovanja dostikrat samo stanje v polpreteklosti. Hans Nevermann, po katerem posnemam podatke o tem in naslednjih poglavjih, pravi, da so izkoriščali prejšnji gospodarji domačine za razna dela na plantažah in tudi v rudnikih. S tem so se ti prisilni delavci izločili iz svojih rodov, kar je dovedlo do znanjšanja števila prebivalcev. Pa menda to ne bo držalo, ker navajajo za vso Melanezijo povojna ljudska štetja večje število prebivalstva kot Bernatzik v svojem Narodopisju iz l. 1939. Tudi mi verjetno, da bi tvorili ta prirastek samo novi priseljenci.

Če se torej povrnemo na prebivalce južnih močvirnih področij, tvori množica rodov precej enotno rasno in kulturno občestvo. Hrana so tem ljudem sago in kokosovi orehi. So — ali so bili do pred kratkim — hudji lovci na lobanje. Z lobanjo pridobijo ime ubitega kot hranivo za svoje otroke. Kar je značilno skoraj za vso Melanezijo, velja tudi tu: ženska oblačila so zelo raznovrstna, moška pa

so si v vsem tem ozemlju močno podobna in pičila, le da si pokrijejo sramoto. Pač pa si potem nataknejo moški še razne trakove, obeske, verižice, zapestnice itd. in postavijo na glavo razno okrasje.

Ob gornjih tokovih Digula in Flyja imajo ljudje bolj široke obraze in zlasti tudi bolj široke nosove. So tobakarji, kar njihovi južni sosedje niso, hranijo se pa bolj z gomolji. Njihove hiše so pritrjene visoko na drevesa. Toda moški imajo svojo, ženske z otroki pa spet svoje hiše. Eni kot drugi, južnjaki in severnjaki, izpostavljajo mrličje. Duhovi teh rajnih so obenem z gozdni duhovi predmet njihovega verovanja.

Na severu otočne sredine, onstran visokega gorovja, so ljudje bolj oblečeni, dasi je tam morda še bolj vroče. Obleko si delajo iz basta, ki ga pestro barvajo. Samo ob jezeru Sentani živijo še nageci. Rasne in jezikovne razlike so v teh predelih mnogo večje kot na jugu. Prav v sredini tega področja je zelo razvito lesno rezbarstvo. Posebno značilne so maske in izredno bujne frizure. Ob reki Sepik govorijo narodoslovci o posebni sepiški kulturi. Vsaka vas ima svojo slavnostno hišo za moška zborovanja; hiša nosi na vrhu visoko sleme, ki jo krona še kip orla ali moške figure. Na stene pa so pritrjene razne maske. Stanovanjske hiše stojijo na koleh. Umetniška oprema z raznimi rezbarijami je razkošna. Med te rezbarije so razmeščene lobanje, ki so pa obdane z ilovico in močno poslikane. Mladenci, ki hočejo postati polnoletni, morajo teči skozi špalir pretepačev in pokazati svojo odpornost proti bolečinam z globokimi vrezji v njihovo kožo in meso. Od svojih sosedov se razlikujejo Sepičani po bolj skromni obleki.

Bolj proti severovzhodu, v bivši nemški Gvineji so razmeroma gosto naseljeni poljedelci. Čudno je, da ti ljudje ne poznajo keramike (lončarstva). Tukaj so tudi močje precej oblečeni, stanujejo pa ti nekdanji nemški podaniki ponekod v majhnih okroglih in ovalnih hišicah, drugod spet v velikih vzdolžnih hišah. Imajo krajevne poglavarje.

Na jugovzhodu, ob Papuanskem zalivu, prevladujejo stavbe na koleh, spet ločene za ženske in moške; toda ženske so mnogo manjše. Obleka obeh spolov se dosti ne razlikuje. Rezbarstvo je tudi tu zelo razvito. Posebno bogate so tu maske ki si jih nadevajo na raznih ceremonijah. Maskirani plesi so sploh značilni za Novo Gvinejo, za te kraje pa še celo. Podobne razmere so doma na otokih v Torresovem prelivu.

Na vzhodu so Papuanci, kot smo rekli, že pomešani s Polinezijci. Medtem, ko so ljudje bolj proti zahodu okrašeni z velikimi brazgotinami vrezov (prim. vpeljavo mladeničev v moštvo pri Sepičanih!), se vzhodnjaki tetovirajo. Tod je razvito lončarstvo, ljudje se tudi bolj bogato oblačijo. Plovba po morju je izumila trdne čolne in ladje. Tudi na bolj severnih (nekdaj "nemških") obalah so razmere podobne; tam gojijo zlasti plodonosna drevesa in mnogo prašičev.

Papuanci niso nedostopni za krščanstvo in že v naši reviji smo prej večkrat poročali o lepih misijonskih uspehih, zlasti tudi o dobrodošli uporabnosti njihovega rezbarstva in muzike v katoliške bogoslužne namene.

OSTALA MELANEZIJA.

Tu živijo Melanezijci, ki pa prav tako kot Papuanci, niso povsod rasno "čisti", ampak dostikrat pomešani s sosedi. Poleg tega segajo v melanezijska otočja marsikje drugorodne enklave.

Tako postavim je zanimiva, da so prebivalci takoj prvih dveh otokov nad vzhodnim delom Nove Gvineje, ki se imenujeta *Vuvulu* in *Aua*, zelo sorodni ljudem

otočka Mentavei, ki leži silno daleč stran na zahodu, pred zapadno Sumatro. Ljudi je tu malo, le nekaj stotin. Možje in dekleta hodijo okrog goli, samo poročene žene so skromno oblečene. Pri vsej telesni nagoti si nadevljejo možje na glavo razkošna pokrivala. Kar je še bolj zanimivo, je pa velika razlika med popolnostjo obleke in stanovanjskih hiš. Navadno je tako med primitivnimi ljudstvi, da živijo čim manj oblečeni v čim skromnejših bivališčih. Tukaj je pa drugače. Vavuluci in Auajci imajo zelo umetelno zgrajene hiše, bruna zadelana z apnom. Njihova stanovanjska kultura je naravnost rafinirana. Imajo posebne hiše "za čez dan", posebne za nočno spanje in spet posebne za moške debate. Vse te stavbe so postavljene na trdna zemeljska tla. Nasprotno so pa kašče zgrajene na koleh. Vsak otok ima skupnega poglavarja in to velja tudi za bližnje otočke *Minigo*, *Luf* in *Kaniet*.

Admiralski otok ima okrog sebe še več manjših otočkov; prebivalstva bo do 20.000 ljudi. Melanezijski tip odločilno prevladuje. Najstarejši prebivalci so Usiaji, ki zavzemajo notranjo večino glavnega otoka. Na obalah živijo Matáńkol. Novejšega prihoda so Mamisi, ki so se naselili na sipinah pred otoki. Vmes pa še prebivajo raztreseni neki bolj svetlopolti prebivalci. Vsaka teh štirih narodnostnih skupin govori svoj poseben jezik, toda vsi štirje spadajo v melanezijsko jezikovno skupino. Razlikujejo se tudi po razvrstitvi selišč in po tipih hiš. Usiaji oskrbujejo ostale tri narodnosti z rastlinsko hrano, le te pa v zameno Usiaje z mesom, ribami in različnimi predmeti domače obrti, ki je pri vsakem teh plemen drugačna. Admiralski otok je lep primer gospodarskega in prijateljskega sožitja različnih narodnosti, nekakšna melanezijska Švica. Samo v oblačilni modi vodijo Usiaji in jih ostali posnemajo.

Bolj proti vzhodu si sledijo potem otoki *Sv. Matija*, *Emir in Teuh*. Tu so ljudje še čistejši Melanezijski kot na Admiralu. Moška obleka je skopa, ženska obilna. Prav narobe torej kot v poletnih mesecih v deželah zapadne civilizacije. Ženske se ukvarjajo s tkalsko obrtjo, ki pa moškimi ne koristi. Otok Teuh z ostalima otokoma nima dosti zveze, pač pa je medsebojni obisk med Sv. Matijo in Emirjem zelo pogost in tudi v kulturi zaznat. Na obeh teh otokih cvete ornamentalno rezbarstvo, na Teuhu pa figurarno kiparstvo. Na vseh treh otokih pa radi muzicirajo na bambusove piščali, katerih melodije spremljajo za takt in ritem bobni. Na vseh vladajo posamezni dedni poglavarji po materini strani.

Novi Hanover, *Novi Mecklenburg in Novo Pomorjansko*. To so otočja, ki se širijo najprej proti vzhodu, potem se pa veliki otok Novega Pomorjanskega zavije nazaj proti severovzhodni obali Nove Gvineje. Že imena povejo, da so bile to do prve svetovne vojske nemška kolonije. Kot še marsikje in skoraj povsod v Melanezijski si tukaj plačujejo prodane izdelke z denarjem, ki je narejen iz školjk. Maskirani plesi so na teh otokih zelo priljubljeni. Na jugu Novega Mecklenburga izdelujejo kije iz krede. Tu pa so menjalna sredstva poleg denarja iz školjk tudi kovinaste zapestnice. Južni Novi Mecklenburg je kulturno zelo soroden s severnim delom Novega Pomorjanskega, nekakšnim polotokom, ki se imenuje Gazelin polotok. Oba dela imata neko družabno posebnost, da obstajata tam dve kasti, izven katerih niso dopustne ženitve. Vaški poglavarji so podrejeni višjim poglavarjem. Poleg teh poslujejo še posebni vojaški poglavarji. A niti to tem ljudem ne zadostuje. Imajo še posebne tajne zveze. Tudi tu so ženske bolj oblečene kot moški.

Pod Gazelinim polotokom živi nekaj ne melanezijskih rodov; nazaj proti zahodu prebivajo spet čisti Melanezijski. Leti si zelo intenzivno izmenjavajo različno blago. Nekateri imajo navado z ovčji dojenčkom podaljševati glave. — V loku, ki ga tvorijo imenovana otočja, so manjši francoski otoki, ki so

njih prebivalci kulturno enako usmerjeni z Novimi Hanoverjanci, Mecklenburžani in Pomorjanci.

Od jugovzhodnega dela Novega Mecklenburga se še naprej proti jugovzhodu vrstijo *Salamonski otoki*. Prebivalci so rasno in kulturno mešanci. Na splošno so nekoliko svetlejšje polti, kot oni, s katerimi smo se doslej pečali. Moški tudi tu v obleki zaostajajo za ženami. Poljedelstvo in svinjereja sta dobro razviti. Na velikem otoku *Choiseul* so zaznatni precejšnji polinezijski vplivi. Južni del Salamonskih otokov nosi v zemljepisju poseben naziv *Nova Georgija*.

Nekoliko izven loka, ki se vije iz vzhoda čimdalje bolj proti jugu, leži otočje *Sta. Cruz*. Pod mikronezijskim vplivom je tu zelo razvito tkalstvo, tako, da se mu tudi moški ne morejo popolnoma izogniti. Sploh so tu možje silno nečimerni in si nadevajo poleg oblačil neverjetno dosti lišpa. Niso pa samo gizdalini, ampak tudi večji čolnarji. Dva otoka v skupini *Sta. Cruz* poznata posebno navado: hiše za moške in ženske niso samo ločene, ampak tudi obdane z visokimi zidovi. Kako se potem zakonci medseboj pogovarjajo, ne vemo, ker so poročevalci v svojih poročilih preveč redkobesedni. Samo to je gotovo, da ženske tam tujih moških sploh videti ne smejo, tuji možje pa tamošnjih žensk ne.

Naslednja otoka v loku proti jugu, *Banks* in *Torres*, spadata že k *Novim Hebridom*. Deloma govorijo tu že polinezijske jezike. Na Novih Hebridih velja na splošno materno pravo. Ljudstvo je razdeljeno v razrede, izven katerih so ženitve prepovedane. V verstvu in družabnem življenju mnogo pomeni še več kot drugod v Melaneziji — svinja. Gojijo merjasce, jim pilijo čekane in po posebni umri odgoji merjascev in svinj se ravna družabni položaj moža prašičorejca. Prašič je tudi daritvena žival. Ponekod na Novih Hebridih si deformirajo lobanje. Kiparstvo je čudovito, včasih strahotno. Posebno značilni so nekakšni drevesni bobni. To so, po naše povedano, furnirji, zaokroženi kot so zaokroženi obodi debel, pa z plitvimi vrezji vanje vrezani človeški liki.

Še naprej proti jugu, že v loku okrog Avstralije proti Novi Zelandiji, se kopljejo v morju otoki *Nove Kaledonije* in skupina *Loyalty*. Domačih živali, tudi svinj, tam ni. Za poljedelstvo pa poznajo umno umetno namakanje. Koče teh najjužnejših Melanezijcev so razporejene okrog večje poglavarjeve hiše, vse pa so okrašene z bogatimi rezbarijami.

M. M.

PRIJATELJI MISIJONOV, ČASTILCI BARAGE!

LEPO VAS PROSIMO: DARUJTE ZA

“BARAGOVO MISIJONIŠČE”

V ARGENTINI

bodoče slovensko misijonsko žarišče
in zibelka novih misijonskih poklicev!

DAROVE NA NASLOV: PETEK JANEZ C.M.

COCHABAMBA 1467, BUENOS AIRES

NAŠ BARAGA

BARAGOVA ZADEVA

Piše KAREL WOLBANG C.M., U.S.A.

POMEMBNA USTANOVITEV ORGANIZACIJE KAT. ZGODOVINARJEV

Odkar je Mr. Gregorich prišel v Marquette, je zelo občutil potrebo po ustanovitvi organizacije katoliškega zgodovinskega društva. Začel je pripravljati skromno jedro, ki se je prvič sestalo v škofijskem uradu 22. junija 1956. Izbrali so novi organizaciji ime „Baragaland Historical Society“. Njen namen bo dati pobudo za študij zgodovine katoliške Cerkve v področju, kjer je Baraga deloval. Ves zgodovinski material marquetteške škofije bo na razpolago za proučevanje cerkvene zgodovine Gorenjega Michigana in posebej lastne škofije. Organizacija bo mogla ogromno doprinesiti k pospešitvi Baragove zadeve z raziskovanjem njegovega svetniškega življenja iz mnogih že zbranih zgodovinskih virov. Od preostalega gradiva, ki ne zadeva naravnost domačo škofijo; pa bo možno razbrati marsikaj, kar se nanaša na splošno na katoliško zgodovino Michigana. Wisconsin in Minnesote.

Število članstva je že v prvem mesecu ustanovitve društva močno naraslo. Komentarji k njeni zamisli so bili zelo naklonjeni. Eksekutivni tajnik michiganske zgodovinske komisije „The Michigan Historical Commission“ Mr. Lewis Beeson je pisмено sporočil, da je ustanovitev BHS po njegovi sodbi važen korak pri popraviljanju zanemarjenega stanja katoliške zgodovine v Gorenjem Michiganu.

Kot prvi predsednik je bil izvoljen David A. Gass in Joseph Gill iz Wakefielda je postal tajnik ter blagajnik. Duhovni vodja je monsignor Joseph L. Zryd, škof Thomas L. Noa je predsednik ex-officio. Med ustanovnimi člani so tudi: Mr. Victor F. Lemmer, predsednik „Historical Society of Michigan“; Mr. Joseph Gregorich, zgodovinar „Bishop Baraga Association“, ki je postal tudi dopisni tajnik v novem odboru; Rev. Charles Carmody iz Escanabe in Mr. Ike Wood iz Marquette.

10. avgusta 1956 je društvo imelo svoje prvo letno zborovanje v Marquette. Udeležilo se ga je okrog 30 oseb, med njimi tudi nekaj znanih zgodovinarjev. Določeno je bilo, da začnejo s septembrom izdajati mimeografirano četrtletno revijo, ki naj bi priobčevala članke, dokumente in knjižne ocene. Glavni cilj društvenega dela bo seznaniti javnost s čim temeljitejšim poznavanjem katoliške zgodovine okrog Velikega jezera. Bogati zgodovinski viri Bishop Baraga Association bodo članom na razpolago. Vsi zainteresirani se zanj vedno lahko obrnejo pisмено na sedež zgodovinskega društva: Baragaland Historical Society, 444 S, Fourth St., Marquette, Michigan.

SLOŽNO SODELOVANJE OLAJŠUJE ZGODOVINSKA RAZISKAVANJA

Če je v slogi moč že v vakdanjih kratkotrajnih podjetjih, velja to načelo še veliko bolj za dejavnost nas katoličanov v zvezi z Baragovo zadevo.

Da bi čim širšemu krogu povpraševalcev olajšala branje Baragovega življenjepisa in vsakovrstnega zgodovinskega materiala, ki je z njim v zvezi ter njegov

dotok iz dneva v dan narašča, je historična komisija BBA poenostavila poslovanje in omogočila dostop do gotovega dela Baragove bibliografije ter doslej izdanih kopij Baragovih pisem s tem, da je deponirala popolne zbirke dokumentov do naših dni pri naslednjih:

Rev. Charles J. Carmody, Escanaba, Michigan;

Miss Irma Perkins, Saul Ste. Marie, Michigan;

Mr. Bernard Lambert, L'Anse, Michigan.

Imenovani dobivajo sproti ves material, ki je nanovo od historične komisije BZ v Marquetteu izdan. Jasno, da ima marquetteško središče vse iste dokumente vedno v zalogi. Hranitelji tega gradiva so bili naprošeni, da ga odstopijo v pogled vsakemu, ki bi bil zainteresiran.

Historična komisija je uvidela, da je sedanji način razdeljevanja močno ne popoln. Namerava pa od časa do časa ta krog izposojevalcev razširiti in biti v službi čim večih interesentov. Novo povpraševanje bo narekovalo samo od sebe vzpostavitev boljšega sistema. Tako bo tudi „Baragiana“ vedno lažje vršila svoje poslanstvo.

Talentirani zgodovinar Rev. Charles Carmody je pravkar pripravil odlično življenjepisno skico škofa Baraga, ki upošteva vse najnovejše najdeno o njem.

Zgodovinske snovi o Baragi je vedno več in nemogoče je skoraj neizčrpne virov sproti objavljati. Marsikaj je treba šele prepisovati in predstavljati. Več novih člankov je pripravljenih za tisk v B. B. Med njimi po odkritjih zelo zanimiva: „James Ord, Baragov prijatelj“ in „Ramsay Crooks, prijatelj ali sovražnik?“. V zadnjem članku bo analiziran značaj moža, katerega odnos do Barage je bil biografom vedno uganka. Novejše proučevanje listin „Fur Company“ je to nejasnost razvozljalo.

Več sto pisem v arhivu Baragove Zveze se nanaša na 15 letni spor med Barago in majhno skupino njegovih nasprotnikov, ki je hotela katoličane oropati pravičnega deleža pri odškodnini, določeni po Indijancih v pogodbi 28. marca 1836. Med njimi je državni zemljiški načrt iz leta 1938 za del ozemlja ob Grand River, ki prikazuje tudi takoimenovano „Mission Reserve“, misijonsko ozemlje na onem področju. Državna preiskava kasneje je ne samo potrdila zahteve katoličanov, marveč tudi dokazala, da je bil Baraga zelo goreč in uspešen misijonar. Celotna zgodba bo še v tisku BZ obelodanjena.

Drug problem se nanaša na staro St. Mary's Church v Sault Ste. Marie in trdnjavo Fort Brady. Ko je bil 1857. leta vikariat povzdignjen v škofijo, je bila to Baragova škofijska cerkev. Iz nekaterih podrobnosti, ki jih ima BZ v arhivih, je razvidno, da je želel škof Baraga po povratku iz Evrope l. 1854 zgraditi novo cerkev, vredno imena katedrale. Družba za širjenje vere v Parizu mu je v ta namen darovala precejšnjo vsoto. Vendar je armada zahtevala velik del cerkvenega premoženja brez vsake odškodnine. Nadalje mu je prepovedala razširiti ali praviti staro cerkev brez predhodnega dovoljenja vojske. Zdi se, da je bil to eden izmed razlogov, da je škof kasneje odločil prenesti sedež škofije v Marquette.

Čim bolj raziskovanje Baragovega gradiva napreduje, tem bolj je jasno, da je dobival svojo pomoč skoraj izključno od svojih evropskih prijateljev in sorodnikov. Do takrat državna oblast ni ničesar žrtvovala za katoliške misijone med Indijanci ob Great Lakes. Mnogoštevilni nabožni predmeti, ki jih je potreboval za vedno nove cerkve, so bili zelo umetniško izdelani, kar je posebno značilno za preprosta poslopja njegovih misijonskih cerkva.

Iz privatnih virov je Baragiana obogatela z dvema pridobitvama. Monsignor A. C. Pelissier iz Iron Mountain je odstopil Baragovo pismo, poslano iz La Pointa

Mr. Petru Crebassi, agentu American Fur Company 18. junija 1843. Drugo Baragovo pismo je pisano 9. junija 1866 na stotnika James Bendry, pionirja bakrenega okrožja Copper Country. Na razpolago ga je dala BZ sedanja lastnica Mrs. Ellsworth St. Germain iz Baraga, Michigan.

„BARAGA BULLETIN“ IN RAZNOVRSTNE SPREMEMBE OKOLÍ NJEGA

Priznati si moramo odkrito, da smo si že dolgo želeli za angleško uradno glasilo Bishop Baraga Association kaj bolj reprezentativnega, kot je bil „Bulletin“. Zaradi ugleda vprašanja, ki ga je obravnaval. Predvsem pa iz ljubezni do Barage, ki nam je vedno dražji. Učinkovitost akcije za Baragovo zadevo zavisi tudi od reprezentativne, močno organizirane tiskovne akcije, ki naj zainteresira vedno večji krog Baragovih častilcev in merodajne cerkvene kroge. Edino z njih sodelovanjem in pomočjo smemo pričakovati končnega uspeha celotne akcije, da bo Baraga tudi uradno v Cerkvi proglašen za svetnika.

Za prejšnja leta je Bulletin zadoščal. V zadnjih letih pa je Baragova zadeva in zanimanje zanjo zajela le precej novih občudovalcev velikega misijonskega škofa. Mr. Gregorich je z mnogimi že več let molil, hrepenel in upal, da bo mogoče končno kaj določnega ukreniti.

Ob selitvi v Marquette je postalo precej jasno, da bo urejanje in redno izdajanje Bulletina ob določenih mesecih štirikrat letno otežkočeno. Urejevala sta ga o. Bazilij v Lemontu in Mr. Gregorich v oddaljenem Marquettu. Tiskal in razpošiljal se je kot vseh deset let prej iz Lemonta, Illinois. Mr. in Mrs. Gregorich sta najprej pregledala vse naslove starih naročnikov, popravila napake, izdelala urejene sezname in dodajala številne nove naročnike, ki so bili sad tiskovnih akcij iz mnogih župnij, kjer se posebej praznuje Baragova zadnja nedelja v januarju: po vsej marquetteški škofiji in večini slovenskih župnij v ZDA ter v Torontu, Kanada. Rev. Francis Mihelcich iz Ely, Minnesota, je javil enkrat nad 90 novih naročnikov. S tem se je krog naročnikov zelo „podaljšal“ v železno minnesotsko okrožje. „Iron Country“ nazvano. Po njem je povsod precej Slovencev. Znano je, da je velik del Minnesota vključno z železnim okrožjem začasno spadal pod Baragovo škofovsko jurisdikcijo, segajočo od Lake Vermilion do Sandy Lake. Odstopil mu je to območje škof Thomas L. Grace iz St. Paul, Minnesota, dokler ni uspel preskrbeti lastnih misijonarjev za skoraj izključno indijansko prebivalstvo.

Odločeno je bilo najprej, da se Bulletin v bodoče razpečava iz Marquette: v juniju, septembru, decembru in aprilu. Zaradi poštnih predpisov je treba list razposlati v zato uradno določenem terminu. Posamezna številka naj bi poslej obsegala po 12 strani. Trikrat več od prvotnih štirih ali celo dveh strani.

Močan porast naročnikov je pripisati tudi vedno naraščajočemu številu udov Baragove Zveze. Za Baragovo nedeljo v januarju 1956 sta škof Noa in monsignor Zryd priporočila čim intenzivnejše pospeševanje Baragove zadeve tudi preko sodelovanja s historično komisijo in razširjanja Bulletina ob pridobivanju novih udov Baragove Zveze v Marquettu. Po novih pravilih je za člane BZ določena trojna udnina: navadna letna za 1 dolar, podporna letna 5 in dosmrtna za posameznika 25 dolarjev. Kmalu se je začelo javljati vedno večje število podpornih in dosmrtnih udov in naročniški kader je zrastle na 7000 aktivnih udov, od tega približno polovica izven škofije Marquette.

Končno je BZ odločila, da postane njeno glasilo začeniši z letnikom 1956/57 dvomesečnik, z izhajanjem v juliju, septembru, novembru, januarju, marcu in maju. Ob mnogih ugodnih poročilih o listu obstaja upanje, da bo izhajal kmalu še pogosteje. Snovi za članke in poročil je vedno dovolj na razpolago. Kader sposobnih sodelavcev lista se širi in dozoreva.

Ob začetku XI. letnika se nam je v juniju 1956 predstavilo glasilo BZ pod novim imenom: „Baraga Bulletin, devoted to the cause of the apostle of the Ottawas and Chippewas“.

Do spremembe je vodilo več razlogov. Ime „Bulletin“ je v zmedbi vsakovrstnih istoimenskih listov nejasno. Novi naslov je razločen, ker določno izraža namen publikacije. Je pa tudi svojstven.

Sedanji naslov terja tudi važnost lista, ki je v desetih letih silno narasla. Naročnikov ima med člani Baragove Zveze že 9000. Vedno več pa je tudi naročnikov nečlanov, ki ga želijo dobivati zaradi pomembnega zgodovinskega materiala v vsaki novi številki.

V podnaslovu dodamo ime Ottava Indijancev je že dolgo tja spadalo. Prvi Baragov misijon je bil med Ottava Indijanci, kot škof je imel v svoji oskrbi obojne, izdal je več knjig v obeh jezikih in na obojne vplival. Zato novi podnaslov bolj točno opiše področje njegovega delovanja.

(Sledi.)

Glavni delavci organizacije katoliških zgodovinarjev v Marquetteu. Stojita: Msgr. Joseph L. Zryd, generalni vikar in predsednik Baragove zveze, duhovni vodja nove organizacije; predsednik organizacije David A. Gass. Sedita: tajnik in blagajnik Joseph Gill in Mr. Joseph Gregorich, dopisni tajnik.

PO MISIJONSKEM SVETU

DUHOVNIK — ČLAN ODBORA ZA DRŽAVNO USTAVO

Po predhodnem sklepu, naj bi pri sestavljanju bodoče sudanske državne ustave sodelovali zastopniki vseh slojev in vseh političnih ter verskih skupin v Sudanu, je bil za člana odbora, ki ustavo sestavlja, izvoljen tudi katoliški misijonar p. Saturnin Lohure. Misijonar bo pač zagovarjal svoje katoliško gledanje na državna vprašanja, posebej še v vsem tistem, kar zadene neoločljivost zakona, eno izmed tako perečih vprašanj prav med sudanskimi muslimani in črnci. Najbolj pomembno pa je to, da so tudi vse ostale krščanske, nekatoliške sudanske verske ločine pooblastila omenjenega misijonarja, da jih pri pripravah za državno ustavo zastopa.

CERKEV V HONGKONGU

Škofija v Hongkongu obseže angleško kolonijo in ozemlje Kowloon, že na kitajskih tleh. O tem ozemlju, ki že spada pod rdečo Kitajsko in odkoder so izgnali lani škofa msgr. Lavrencija Bianchija P.I.M.E., ni nobenih poročil.

Če prištejemo vse begunce, ki so prišli v zadnjih letih s Kitajske, šteje angleško ozemlje v Hongkongu 3 milijone duš; od teh jih je velikanska večina, čez 2.870.000 poganov; manjšina pa so po številčnem redu v verskem pogledu naslednje: kristjanov — katoličanov in protestantov — je 138.000; muslimanov 6500, judov pa 250. Po uradnih podatkih iz lanskega leta je katoličanov točno 98.107 (krščenih 89.143, katehumenov pa 8964). Razen 3500 katoličanov mešanih ras in 19.000 tujcev, so vsi ostali katoličani Kitajci.

Katoliških duhovnikov je v Hongkongu 292; od teh je redovnikov 246 (med njimi tudi slovenski salezijanci!), svetnih pa 46. Pripadajo pa 17 različnim narodom: 84 Azijcev — 2 Filipince in 6

Vietnamcev med njimi —, 79 Italijanov, 44 Ircev, 22 Francozov, 17 Severnih Amerikancev, 17 Špancev, 8 Belgijcev, 6 Nemcev, pa 15 od 7 drugih narodnosti. Za dušno skrbstvo se trudijo skupaj z misijonarjenjem očetje Milanskih zunanjih misijonov; enako pa deluje še 11 drugih misijonskih družb.

Za duhovski naraščaj ima Hongkong dve manjši semenišči s po 100 gojenci, ki obiskujejo gimnazijo. Višje semenišče v Aberdeenu, ki ga vodijo jezuitje, pa poseča skupno 76 bogoslovcev, od katerih jih 6 pripada hongkonški škofiji, 70 pa jih je beguncev iz različnih kitajskih škofij. Dominikanci pa vodijo bogoslovje v Hongkongu, kjer študira 71 vietnamskih bogoslovcev-beguncev. Vsem tem pa je dodati še 46 klerikov raznih redovnih družb: 22 dominikancev, 17 salezijancev in 6 jezuitov.

BELI KRISTJANI V JUŽNI AFRIKI

Med pripadniki bele rase v Južni Afriki katoličani naraščajo, medtem ko se število protestantov manjša. Po uradnih vladinih poročilih iz leta 1951, so katoličani bele rase v Južnoafriški uniji mnogo številnejši, kot pa navajajo podatki, ki jih prinaša "Catholic Directory". Ta katoliška revija navaja za omenjeno leto 107.255 katoličanov belega plemena v Južnoafriški uniji, v angleških protektoratih, v Južnozpadni Afriki in v Južni Rodéziji. Po uradnih državnih poročilih pa je bilo v istem letu samo v Južnoafriški uniji 141.330 katoličanov, se pravi 23.440 več kot 1946 leta. Od leta 1911 do 1951 so katoličani narasli od prvotnih 42 na 53 na vsakih tisoč prebivalcev.

Holandska protestantska cerkev je zapisala v istem času 1.402.703 članov med belimi, se pravi 53,2% vsega belega prebivalstva. V istem razdobju 1911 do 1951 pa so pripadniki protestantskih ločin nazadovali od 544 na 532 luteranov na vsakih tisoč prebivalcev.

Holandski sledi anglikanska cerkev z 416.000 verniki, tej pa metodistična z 219.021 pripadniki, medtem ko jih prez-biterjanska našteje 100.793. Judov pa je 108.497. Belih, ki se ne priznavajo k nobeni veroizpovedi, so po uradnih dr-žavnih poročilih zapisali 14.176.

SOCIALNO SKRBBSTVO NA UNIVERZI "SOFIA" V TOKIJU

Socialno skrbstvo na katoliški univerzi Sofia v Tokiju praznuje svojo 25 letni-co delovanja. Ustanova je iz leta 1937. Njen oče pa nemški misijonar, a japonski državljani p. Lasalle. Ob slovesnosti jubileja je ustanovitelj te dobrodelnosti ustanove povedal tudi naslednje:

"Bil sem docela brez vseh sredstev; a še večja težava je bila, dobiti primerne sodelavce. Vendar nisem obupal. S pripravljenostjo te gostoljubne japonske de-žele in s pomočjo inozemstva sem lahko postavil prvo kolibo in začel z delom."

Od leta 1939 vodi ustanovo p. Luis Michel. Porast in moč vse te dobrodelnosti je v prvi vrsti zasluga krepke sku-pine akademikov s te katoliške univerze. Dispanzer na univerzi je lani nudil zdravniško pomoč čez 13.000 bolnikom. Vseh 25 let obstoja pa se je zateklo tja čez 90.000 potrebnih, od enega meseca do 70 let starosti. Čisto razumljivo, da je lani tokijski guverner — pogan slo-vesno počastil p. Michela in se mu za-hvalil za neprecenljive zasluge, ki jih ustanova izkazuje tokijskemu prebival-stvu.

JAPONSKI CESAR NA OBISKU V KATOLIŠKI USTANOVI

V dneh svojega potovanja v mesto Kobé, je cesar Hirohito skupno s cesar-ico obiskal tudi Institut za dobrodavno skrbstvo v Osači. Institut vodi gospodič-na Masaka Kujo, hči slovitega kneza Mičikide Kujo. Osaški škof msgr. Pa-vel Tagučič je pozdravil ob vstopu ce-sarski veličanstvi.

Gospodična Kujo je konvertitka. V ka-tolicizem je prestopila po zadnji svetov-

ni vojni. Skozi vrsto let je odlično po-magala p. Leonu Steinbachu M.M. pri njegovem dobrodelnem delovanju v tam-kajšnji župniji, v škofiji Kioto. Lani pa je sama ustanovila za sirotne otroke iz Osake omenjeni institut.

UMRL JE DR. AMBEDKAR

Znameniti voditelj 60 milijonov "ne-čistih" Indijcev izven kast, dr. Ambedkar je umrl. Vse svoje življenje se je od-ločno potegoval za pravice teh nesreč-nežev. To je tudi pokazal njegov pogreb v Bombay, ki se ga je udeležilo na mi-lijone "nečistih" parijscev. Pred nedav-nim je pokojni dr. Ambedkar prestopil iz hinduizma v budizem. Svojo odločitev je utemeljeval s trditvijo, da hinduizem ne pozna ljubezni do bližnjega. Pred leti, ko je začel svoj veliki pokret za svobodo parijscev, je grozil, da bo z vse-mi milijoni svojih privrženecv prestopil v katolištvo. Na žalost je ostalo vse samo pri "grožnji". A če bi se bil ta veliki indijski ljudski voditelj zares nag-nil h krščanstvu, bi s svojim prestopom prav gotovo odprl pot k spreobrnjenju milijonov najbednejših.

PROTESTANT — V ZAŠČITO KATOLIŠKIH MISIJONARJEV

V Hongkong je iz Kitajske prišel neki nemški protestant, ki je štiri leta pre-živel po kitajskih zaporih. Povedal je, da je v ječi naletel na mnoge kitajske ka-toliške duhovnike. Dokler se ni znašel s njimi, je živel v prepričanju, da so pre-stopi Kitajcev v katoliško Cerkev gola hinavščina, da jih h krstu vodijo edinole osebne koristi... Štiriletna ječa pa je njegovo mišljenje docela predrugačila. Naravnost strmi zdaj nad čudovito zve-stobo kitajskih katoliških duhovnikov. Pravi, da bi se vsi ti, ki so zaprti za-radi vere, ječe prav lahko in mirno rešili, če bi se pridružili "narodni reformirani Cerkvi", ki jo ščitijo komunisti; pa so vendar v svojem prepričanju neomajni in rajši trpe zasmehovanje in mučenja, kot pa da bi se izneverili svojemu prepriča-nju...

☆ IZ PISEM SLOVENSkih MISIJONARJEV ☆

S. MARIJA VINCENCIJA NOVAK
je pisala iz Keimoesa v J. Afriki 11. no-
vembra 1956:

Prelep dan sem imela na praznik Kri-
stusa Kralja, je tudi sicer najlepši v
letu, ker so takrat sadovi našega misi-
jonskega delovanja najbolj vidni. Letos
je naš škof na ta praznik podelil krst
30 otrokom in 41 odraslim, med kateri-
mi je bila skoraj polovica protestantov,
ki so vsi prestopili v katoliško Cerkev.
Prvo sveto obhajilo pa je prejelo 133
otrok in odraslih, ki smo jih vse pogosti-
li na misijonu; birmanih pa je bilo 135
oseb. Res lahko rečem, da je bil to mi-
losti poln dan, kajti vse žrtve in ves
trud, vse je pozabljeno, če pomislimo na
duše, ki nam jih je Bog zaupal in ki so
zdaj zares srečne. Vi misijonski dobrot-
niki, ki nam tako lepo pomagate iz za-
ledja posebej s svojo molitvijo, ste v ve-
liki meri deležni teh čudovitih sadov. —
Sporočam, da smo letos izgubili eno na-
ših misijonark, ki je čez štirideset let
delovala tukaj v Keimoesu. Umrla je po
hudem trpljenju. Dela imamo vsak dan
več, kajti število otrok na naši misijon-
ski postaji je vedno večje. Tudi iz pro-
testantovskih vrst se jih je veliko pri-
glasilo: navdušile so jih naše lepe slo-
vesnosti, pa so prišli prosit za sprejem.
Seveda bi pa lahko vsi misijonarji še
mного več storili za širjenje božjega
kraljestva, če bi imeli več gmotne pomo-
či. Naši domačini so pa tako: če dobe
kaj koristnega za dušo, hočejo seveda tu-
di kaj koristnega za telo. Večkrat smo
v resni zadregi, kako jim ugoditi. Lahko
si predstavljate, kako nas tare, kadar
jih kakih 140 skupaj prosi tvarnih do-
brin. — Zdaj smo tu v začetku poletja,
pa je vročina že neznosna, tako, da je
človek čisto brez moči. Hvaležna sem
Bogu, ki me že 21 let ohranja v tej vro-
či Afriki, vedno zdravo in vedro. — Prav
lepo se zahvaljujem za redno pošiljanje
"Katoliških misijonov", ki so res zani-
miva revija. Naj Bog Vam in vsem mi-

MISIJONARKA S. MIKLAVČIČ piše
iz Tokija: Prejela sem knjigo „Fi-
loteja“, koroške Mohorjeve družbe. Ne
vem, kdo mi jo je poslal, a mi je v ve-
liko veselje in uteho. Tisočkrat hvala
neznalnemu dobrotniku! Z delom sem pa
zadnje čase na debelo obložena. Neka-
tere sosesre so poslali drugam mnogo
njihovega dela je padlo zdaj na moje ra-
me. Tenutno smo tukaj samo štiri sestre
in vedno čakamo nove pomoči. Vsem mi-
sijonskim prijateljem želim srečno novo
leto, vseh se bom spominjala v svojih
molitvah! (Knjigo "Filoteja" je misijo-
narjem poslala Slovenska misijonska
zveza, - op. ur.)

Salezijanski misijonski brat JOŠKO
BEVC, ki deluje v Hua Hin, v Siamu, je
15. oktobra lani pisal sledeče pismo:

Mislil sem, da bom šel letos na obisk
v domovino. Pa ne bo nič. Bom moral
kar lepo tukaj ostati. Kaj si hočemo!
Lepo se zahvalim za knjigo o Knoble-
harju, ki da, kot g. Mavser pravi, ve-
lik zgled, še posebej ram misijonarjem.
Za lanskih 20 dolarjev, ki ste mi jih
poslali, sem si lahko nabavil veliko roč-
no črpalko, ki smo je bili že res potreb-
ni. Tako sem lahko začel z velikim novim
sadvnjakom, ki vsaj prva leta potre-
buje veliko namakanja. Iskren Bog pla-
čaj tudi za "Kat. misijone", ki mi redno
prihajajo. Gre mi še kar dobro, zdrav
sem, dela mi ne manjka. Navkljub vsem
težavam, ki jih ni malo, tukaj veliko in
precej uspešno delamo. Vsem misijon-
skim prijateljem in sodelavcem lepe po-
zdrave in iskrena voščila za novo leto, pa
zahvala za vse, kar mi dobrega store.

Iz siamske prestolnice Bangkoka je
21. decembra lani pisala uršulinska mi-
sijonarka m. FRANČIŠKA KSAVERI-
JA PIRC O.S.U. pismo naslednje vse-
bine:

Ne zamerite, ker se tako dolgo nisem
oglasila. Imela sem čez glavo dela z zad-
njimi izpiti, nato dolgotrajne korekcije

pred koncem šolskega leta, potem pa še izpite za siamske srednješolske učiteljice. Zdaj pa nekaj kratkih poročil od nas.

Gotovo ste že brali v časopisju, da je naš kralj Phumiphol Aduldej za dva tedna odšel med budistične bonce, da bi tako počastil 2500 letnico Budovega rojstva. V njegovi odsotnosti je vladala mlada kraljica Sirikit. Ker pa je Siam po ustavi demokratična kraljevina, je vlada dejarsko v rokah ministrskega predsednika in parlamenta. V februarju bodo tukaj državnozbornske volitve. Maršaj Phibul Songkram, ki je glavni kandidat, je velik prijatelj U.S.A. Njegova hči pa je bila naša gojenka v "Mater Dei", je katoličanka in se je nedavno poročila z nekim katoliškim Amerikancem. V tem budističnem jubilejnem letu morajo vse šole in uradi praznovati ne le nedelje, temveč tudi budistični praznik ob polni luni, mlaju ter ob prvem in zadnjem kraju. Ker pa se ti dnevi vedno znova menjavajo, je seveda zaradi praznikov zdaj velikanska zmešnjava. Namesto polnih pet šolskih ur po šestkrat tedensko, imamo zdaj po šest ur petkrat na teden. Učiteljice in gojenke so posebej v tej vročini zares utrujene.

Srčna hvala za prelepo knjigo "Filoteja", ki je prišla s Koroške, pa tudi za "Kat. misijone", ki jih v redu prejemam. Prihodnjič bom poslala tudi kake fotografije in kak daljši članek. Vsem misijonskim prijateljem prav iskrene pozdrave!

Uršulinka m. DEODATA HOČEVAR, ki misijonari v Djakarti na Javi, piše 22. decembra lani sledeče:

Veseli me, da ste prejeli slike naših indonezijskih plesalk. V oktobru sem poslala nekako košarico za sadje okrašeno z javanskimi motivi. Je z otoka Bangka pri Sumatri. Spet sem v teh dneh dobila nekaj večjih fotografij, ki jih bom kmalu poslala, če jih boste morda porabili v svoji reviji. — Tu pri nas v Indoneziji imamo v zadnjih časih precej notranjih političnih težav. Veliki otok Sumatra hoče svojo državno samostoj-

nost. Bojimo se državljanske vojne, vendar, saj je vse v božjih rokah. — Vsem sodelavcem in prijateljem misijonov želim blagoslovljeno novo leto. V molitvah se vseh vneto spominjam.

Iz Darjeelinga pod Himalajo je pisal misijonski brat JANEZ UDOVČ S.J. 28. novembra 1956:

Prejel sem Vaše pismo in ugotovil, da celo zračna pošta do nas potuje 13 dni. Prav lepa hvala za novice, ki jih pošiljate. Dviga in navdušuje nas misijonar je delo v našem misijonskem slovenskem zaledju, posebej še, ker duh modernega materialističnega sveta večkrat tako zelo ovira vsak plemeniti idealizem. V naši Indiji se v zadnjih časih tudi vedno kaj zgodi, tako da moramo biti še bolj čuječi kot prej. Ne le zaradi komunistov, ki podtalno rovarijo, mnogokrat tudi zaradi številnih političnih samogoltnožev. Naši škofje se v polno zavedajo vse velike odgovornosti, ki jo imajo pred vsem indijskim ljudstvom: silno se trudijo, da bi katoličani in posebej misijonarji še naprej uživali visoko mnenje in ceno, ki ju je katoliška Cerkev v naši deželji od nekdaj imela. Velike težave so zdaj po naših katoliških šolah in vzgojnih zavodih, kjer je pravo misijonsko delo docela onemogočeno. Zaupamo pa v božjo Previdnost, ki bo gotovo tudi te težave v dobro obrnila. Poslal sem Vam nekaj paketov pravega indijskega čaja za misijonsko veletombolo. Želim pa vsem misijonskim sodelavcem sreče in milosti polno novo leto! Prav lepo pozdravljata vse tudi moja tovariša, misijonska brata France Drobnič in Leopold Vidmar, ki sta tukaj.

MOLIMO IN DARUJMO
ZA SLOVENSKE MISI-
JONARJE!

PREGLED DOHODKOV IN IZDATKOV "SKLADA" 1956

Dohodki (v dolarjih) 5.595.50

Izdatki:

Poslano misijonarjem do 31. XII. 1956 2.950.10

Za nadaljne pošiljke misijonarjem 2.410.90

Stroški poslanih tiskovin (Duhovno življenje in razne knjige) misijonarjem (Kat. misijoni gratis) 120.—

Pisarniški in propagandni stroški "Sklada" 114.50

5.595.43

POSAMEZNI MISIJONARJI SO ALI BODO PREJELI:

Dežela in misijonar	Doslej oddano	Poslati še	Skupaj
JAPONSKA: s. Luževič F.M.M.		40.—	40.—
s. Jančar, usm.		70.—	70.—
s. Kardinar, usm.		70.—	70.—
s. Jug, usm.		70.—	70.—
s. Zupančič, usm.		70.—	70.—
s. Miklavčič Anica, kanos.		70.—	70.—
č. g. Kos S.J.		50.—	50.—
FORMOZA: č. g. Rebol M.M.		50.—	50.—
dr. Janež Janez		40.—	40.—
FILIPINI: br. Mrzel		20.—	20.—
AVSTRALIJA: s. Hrastnik		20.—	20.—
MACAO: č. g. Pavlin S.D.B.		40.—	40.—
HONGKONG: č. g. Geder S.D.B.		50.—	50.—
INDOKINA: č. g. Majcen S.D.B.	1.386.—	64.—	1.450.—
BURMA: br. Kramar S.D.B.		40.—	40.—
INDONEZIJA: s. Brilej		30.—	30.—
m. Hočevar O.S.U.		50.—	50.—
SIAM: m. Pirc O.S.U.	7.10	92.90	100.—
m. Novak Frančiška		50.—	50.—
br. Bevc S.D.B.		30.—	30.—
Indija: br. Vidmar S.J.	28.—	22.—	50.—
br. Drobnič S.J.	28.—	22.—	50.—
br. Udovč S.J.	84.—	16.—	100.—
br. Lukan S.J.		20.—	20.—

č. g. Poderžaj S.J.	18.—	52.—	70.—
č. g. Sedej S.J.	27.—	33.—	60.—
č. g. Demšar S.J.	30.—	30.—	60.—
č. g. Ehrlich S.J.		30.—	30.—
č. g. Cukale S.J.	192.—	58.—	250.—
br. Germek S.J.		20.—	20.—
č. g. Bernik S.J.	484.—	66.—	550.—
č. g. Kustec S.D.B.	94.—	56.—	150.—
br. Zabret S.D.B.	56.—	34.—	90.—
č. g. Kešpret S.D.B.	98.—	52.—	150.—
č. g. dr. Zalaznik		70.—	70.—
m. Kajnc	88.—	52.—	140.—
m. Resnik		30.—	30.—
s. Fink F.M.M.		30.—	30.—
č. g. Miklavčič S.X.		100.—	100.—
s. Medvešek	34.—	36.—	70.—
AFRIKA: č. g. Čuk		100.—	100.—
br. Kerševan Karel C.M.	33.—	47.—	80.—
br. Kerševan Marcel C.M.		30.—	30.—
č. g. Bratina F.S.C.		50.—	50.—
br. Poznič F.S.C.		50.—	50.—
č. g. Kladnik F.S.C.	132.—	58.—	190.—
m. Lesjak O.S.U.		40.—	40.—
m. Bregar O.S.U.		20.—	20.—
s. šteh Alojzija		30.—	30.—
s. šteh Benigna		30.—	30.—
s. Novak Vincencija		30.—	30.—
s. Pogorelc		30.—	30.—
JUŽ. AMERIKA: s. Černe	60.—	20.—	80.—
s. Fideršek Tobija		30.—	30.—
RAZNO:			
Delo za zedinjenje (č. g. Eiletz)	51.—		10.—
Tafferel	10.—		10.—
Baragov misijon	10.—		10.—
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	2.950.10	2.410.90	5.361.—

Pripomba: V vsotah, določenih posameznim misijonarjem, misijonarkam, je vključeno tudi to, kar so dobrotniki prav njim namenili, tako na primer vsote za vzdrževanje domačih bogoslovcev.

VSEM DOBROTNIKOM V IMENU MISIJONARJEV
ŠE ENKRAT: TISOČKRAT BOG POVRNI!

Kdo bo plačal?

HERMAN Haeck S.J. — Poslovenil Nikolaj Jeločnik

Komedija v treh dejanjih

DRUGO DEJANJE

(Bungalow Mr. Morrisa)

I. Prizor

MORRIS - SIMA - SAHEB

MORRIS. Sima!

SIMA. Saheb!

MORRIS. Se čuje ropot motorja?

SIMA (Poslušaj). Se mi zdi, da je nekaj.

MORRIS. Upajva, da je to pot on. Včeraj opoldne je odšel; štiri je ura že, po še ne vemo, pri čem smo. Daj, poglej na cesto, če je on. (Tudi Morris sam pograbí tropski klobuk, da bi šel ven; a v tem vstopi z desne saheb, ves zamišljen je. Sima odide.)

SAHEB. Tu sem! (V rokah drži zvitke načrtov.)

MORRIS. Slabe novice, kot vidim.

SAHEB. Več kot slabe, res. A kako ste pogodili?

MORRIS. Saj vam z obraza berem. Kadar vam je obraz takole zamišljen, vem, da ste vragu prav od blizu pogledali v lice!

SAHEB. A to pot sem nunam pogledal v lice!

MORRIS. Kaj pa naj imajo nune tod opraviti?

SAHEB. Pa še kako opraviti! Z nunsami še nikoli nisem ničesar dosegel.

MORRIS. Pa ste vsaj škofa videli?

SAHEB. Škof je bil čez vse zadovoljen, skoraj navdušeni. Dobro ve, da so šole življene in bodočnost vsakega misijona. Mi je dejal: pa če bi veljal tri-

deset tisoč rupij, tisti napol špital je pravo darilo.

MORRIS. Se pravi: če je škof pristal, je stvar v naših rokah.

SAHEB. Da je on pristal, je še mnogo premalo. Pristati bi morale še nune... prav lahko bi rešile vso stvar, a kaj, ko jim ne gre in ne gre v glavo.

MORRIS. Oprostite, a tudi meni ne gre več ta stvar zdaj v glavo. Sima! (Sima vstopi.) Daj, pripravi čaj brž!

SAHEB. Ne, ne, nobenega čaja. Sinoči sem svojega bolnika zapuščal prav, ko ga je mrzlica spet zgrabila...

MORRIS. Kako, gre h koncu z njim?

SAHEB. Krepko porcijo kinina sem mu dal; upam, da ga bom danes našel že brez vročice. Obljubil sem, da se bom že zjutraj vrnil tja! Naj grem; saj bom takoj nazaj in potem bom povedal vse.

MORRIS. Grlo vam je suho. Sima, prinesij limonado.

SAHEB. Limonado pač! Pa še Remu, ki je ostal na motorju (Sima odide).

MORRIS (med pogovorom spet vstopi Sima s tremi kozarci, z limonado in s skodelico sladkorja). Povejte mi zdaj v dveh treh besedah, kako je s stvarjo? (Sedeta.)

SAHEB. V dveh besedah... Kot sem predvidel že, je vsa težava na kratko tale: kdo bo plačal? Mesec je pri kraju, misijonarji morajo plačati ljudem, drug za drugim trkajo na škofova vrata, kajti stroški rastejo iz meseca v mesec, vsepovsod se zida in gradi... denarja pa vedno manj. Tako mi je škof dal stoddvajset rupij za prihodnji mesec, pa ne bom plačal z njimi niti stroškov za nazaj. Jutri bom spet docela suh. Na krat-

ko povedano mi je škof dejal: Jaz sam nimam denarja; če pa mi Bog denarja ne bo dal, je znamenje, da mu prav nič ni za tisti napol špital.

MORRIS. Pa škof res ne more ničesar?

SAHEB. Naš škof je svetniški človek in takšne misli so mu edina uteha. Jaz pa seveda ne morem kar takole na lepem odnehati, tako sem mu dejal: "Prevzvišeni, mi daste vsaj dovoljenje, če bom sam poskrbel za denar?" "Zakaj pa ne, se je nasmejal, če ga boste našli, takoj kupite. Ves svoj blagoslov vam dam."

MORRIS. In kaj ste storili? (*Mu ponudi kozarec z limonado, pa tudi sam seže po njem.*)

SAHEB. Z blagoslovom in z načrti v rokah sem jo mahnil na vrat na nos k nunam. Prej ali slej bodo tako in tako morale začeti s šolo za deklice. V ta namen so že več kot mnogo žrtvovale, naravnost od ust si pritrgujejo, kot pravimo. Čemu ne bi tod pri nas s to šolo začele? Tako sem jim tedaj vso stvar začel razlagati, bolj in bolj prikupna jim je bila moja misel, a ko smo prišli do jedra vsega, do tistega kar takoj, jutri, že danes... jim ni in ni šlo več v glavo. Matere prednice ni doma... najprej bi si same rade ogledale tisto, kar je že pozidano... pa skupni posvet morajo sklicati... potem pa, če s tistim špitalom nič ni bilo prav zato, ker je kraj poln malarije... ali bi ne kazalo mnogo bolj, da bi tam pri njih postavili šolo? Kot da bi bil Kristus kdaj dejal: "Pojdite in učite po vsem svetu, razen tam, kjer je malarija!"

MORRIS. Pa mislijo kupiti ali ne?

SAHEB. Nune nikoli ne rečejo, ne. Samo težavo na težavo kopičijo, pa še novih iščejo, zato kar lepo pokopljimo vse načrte. Tako sem si dejal: Iz vsega je jasno, a — ne! Škof razume, pa nima denarja; nune imajo denar, pa ne razumejo. Posledica: šole ne moremo kupiti pa amen! Človeka boli, žalostno je in naravnost strahotno je, ampak — tako je!

MORRIS. Pa ste vsaj dejali nunam, naj vam denar posodijo?

SAHEB. Kaj posodijo! V nobena po-

sojila ne verjamem, ker dobro vem, da ne bom nikoli premogel denarja za vračilo. (*S spremenjenim glasom*). Tu so načrti: vtaknimo v arhiv vse skupaj in ne govorimo več o tem. Bo že najbrž prav imel škof; če denarja ni in ni, se pravi, da Bog pač noče te šole. Zate mi je žal. Rad bi nam pomagal, mi pa smo preslabotni, da bi tvojo pomoč lahko sprejeli.

MORRIS. Tako, povedali ste, kar vam je bilo na srečo. Dovolite, da zdaj še jaz povem. Da sem jaz namesto nun, verjamite, tudi jaz bi rekel — ne.

SAHEB. Kaj? Zdaj pa še vi?

MORRIS. Prav res! Pomislite... tod pri nas ni nobenih deklet, ki bi bile godne za šolo, vi pa pridete k nunam z načrti za pravo palačo! Če že morejo začeti z dekliško šolo, si bodo postavile najprej skromno kolibo na štirih koleh, s slamnato streho, kot ste vi začeli. A da bi kar takole na lepem svoj denar zapale v mrtvi kapital, ne, ne! Nune so vsaj nekaj prav dobro razumele, da je namreč še eden, ki mora tisto stvar kupiti: tisti eden, ki ima že zdaj stopenjdeset fantov v šoli pod raztrgano streho!

SAHEB. Skoraj, skoraj bi vam prav dal.

MORRIS. Dražba bo jutri ob devetih in samo midva se morava odločiti!

SAHEB. K bolniku moram, Morris. Povejte mi tako približno, do kdaj bi moral položiti denar? (*Vstane.*)

MORRIS. V enem... dveh dneh... ne vem točno. V vsakem primeru pa moramo denar imeti in čimprej imeti.

SAHEB. Zdaj grem k bolniku, dragi inženir; pozneje bova govorila.

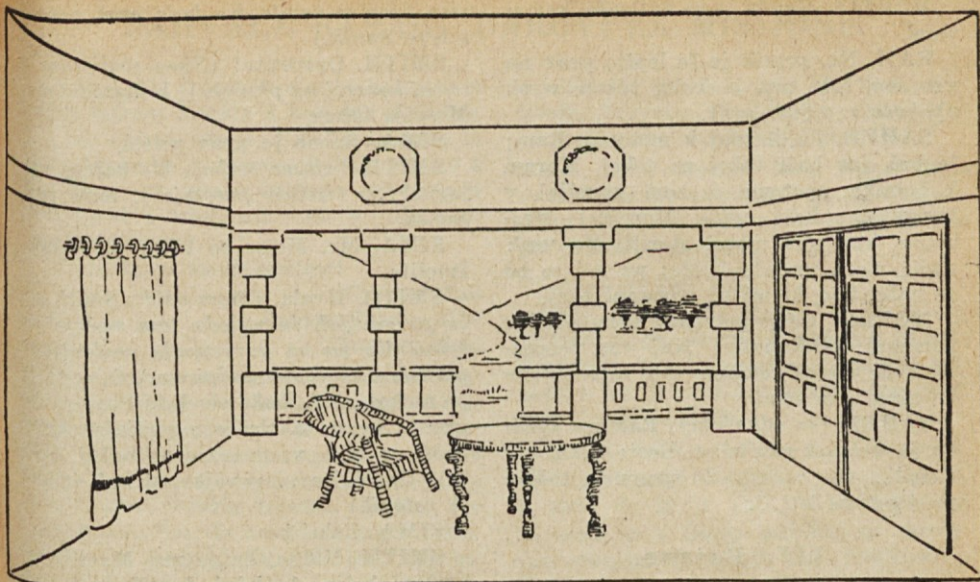
MORRIS. Pri čaju, če vam je prav... Sima!

SAHEB. Prav rad, pri čaju.

MORRIS (*Simu*). Čez pol ure pripravi čaj.

SIMA. Kakor želi, saheb! (*Hoče vzeti kozarec, pa opazi, da je Ramov še poln.*)

SAHEB. Ubogi Ram, čisto pozabil sem nanj. Sima, pokličič ga, prosim te. (*Mor-risu*). Nekaj zelo važnega ti morem povedati (*iz načrtov izvleče prepis nekega*

Scena drugega dejanja.

pisma). To je bila škofova misel; pogled — če protestantje resno mislijo kupiti, so oblastem prav gotovo poslali običajno prošnjo, da bi jim vlada isto zemljišče prisodila.

MORRIS. In vi, ste jo tudi vi poslali?

SAHEB. Tu je prepis.

MORRIS. In škof sam je podpisal.

SAHEB. Se razume, da podpisal (*razgrnjeno pismo in načrte potisne v prazen stol*).

MORRIS. Tako je tedaj škof več kot samo prepričan!

SAHEB. Prepričan in žalosten h krati; vidim, da je tudi z vami tako...

II. Prizor

MORRIS - SAHEB - RAH - SIMA

RAM (*s turbanom pokrit pozdravi po indijsko s prekrižanimi rokami*). Saheb!

MORRIS (*vzame kozarec z limonado*). Si žejen, Ram?

RAM. Sem, saheb. (*Vzame kozarec*.)

MORRIS. Sladkor vzemi.

SAHEB. Ram, povej mr. Morrisu, kaj si videl v mestu.

RAM. Škofa, z dolgo belo brado.

MORRIS. Mar ga nisi nikoli prej videl?

RAM. Sem, lani, tu pri nas v šoli, a ne tako od blizu.

MORRIS. In kaj ti je dejal škof?

RAM. Vpraševal me je, nazadnje me je sprejel v učiteljišče.

MORRIS. Kot se vidi, ti tam kar ugaja.

RAM. O, pa še kako.

MORRIS. No, da čujemo, kaj ti je tako ugajalo.

RAM. S fanti sem igral „hockey“... velikansko športno igrišče imajo... in množica fantov, vsi že odrasli... in v veliki sobi sem spal... in sem videl drugo veliko sobo polno knjig... vse po stenah same knjige... potem sem videl velikanski zemljevid, kjer je naslikan ves svet... in spet druga velika sobana, polna steklenih omar in strojev, streslo me je in so me položili na nekšno stekleno klop in kar iskre so mi švigale iz nosa... (*Odloži kozarec*.)

MORRIS. Menda je to najlepše, kar si videl.

RAM. Ne, zvonik je še lepši; prav na vrh sem šel; tam je zvon, takole visok (pokaže v višino prs).

SAHEB. Pojdi zdaj k motorju, Ram; le brž jaz bom takoj za teboj. Moram k bolniku, spotoma te bom zapeljal v bungalow (Ram odide. Morrisu). Najboljše, kar sem mogel storiti. Na vsak način mora na učiteljišče; pa saj se bo že našel kdo, ki mi bo pomagal zanj.

MORRIS. Če bo potrebno, bom tudi jaz pomagal. (Odhajata.) Naj vas pospremim. Se mi zdi, da ima tale Ram posebno zgodbo za seboj.

SAHEB (ko odhajata). Ramova zgodba je več kot zanimiva. Boste takoj razumeli... (Že zunaj). Se spomnite, kako'e pred petimi leti...

III. Prizor

SMITH - SIMA

(Sima pospravlja kozarce, ureja stole, preloži Morrisov tropski klobuk s stola na mizo, oplazi s pogledom načrte in jih hkrati s škofovim pismom preloži na mi-

zico, kjer so revije. Ko hoče proč, vstopi z leve Smith.)

SMITH. Oprostite! (Sima stoji tam s tremi kozarci na pladnju). Bungalow mr. Morrisa iščem.

SIMA. Saheb je prav prišel.

SMITH (vzame torbo). Me hočete najaviti?... (izvleče posetnico). Sem rev. Smith.

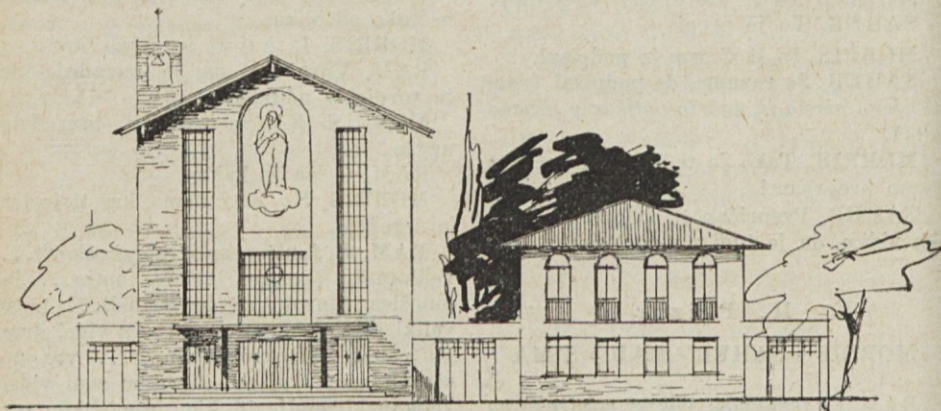
SIMA. Mr. Morris bo takoj tu, saheb. Izvolite.

SMITH. Hvala. (Sima odide. Smith se že po revijah in ugleda tam načrte za bolnišnico pa na guvernerja naslovljeno pisanje s škofovim podpisom.) O, o, to je pa novost... A, kako vendar! Prav zanje gre... in ti takole lepo puščajo skrivnosti na mizi, vsem očem na ogled (ključ). Oh, čujte... povejte mi no! (Sima je vstopil.)

SIMA. Saheb!

SMITH. Vidim, da je mr. Morris zaposlen; bolje, da kdaj drugič spet pridem.

SIMA. Mr. Morris je ravnokar govoril s katoliškim misijonarjem, saheb... tam le se vrača! (Gre k Morrisu z gostovo posetnico v rokah.)

PRIJATELJI MISIJONOV! DARUJTE ZA „BARAGOVO MISIJONIŠČE“ V ARGENTINI!

ZAHVALE BARAGI, DAROVI ZA MISIJONE

Gospa M. P. se je v zelo nevarni in težki boleznii zatekla k božjemu služabniku Baragi za pomoč. Bila je uslišana in popolnoma je ozdravela. Pošilja dar 10 \$ in prosi, da njeno zahvalo priobčite v "Katoliških misijonih" ali v "Baragovem Vestniku".

Z odličnim spoštovanjem!

Gregor Mali
Ramón Falcón 4158
Buenos Aires

Izrekamo javno zahvalo našemu svetniškemu škofu Frideriku Baragi, ki je v težki nesreči očitno pomagal. Opravljali smo devetdnevno njemu na čast in proti vsakšnemu človeškemu pričakovanju se je stvar iztekla izredno ugodno. Objubili smo mu, da bomo za njegovo beatifikacijo darovali 50 dolarjev, kar bomo tudi storili, ko nam bo količjakaj močče.

Prosimo Vas, da to objavite in se Vam že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

N.N. - Canada

N.N., za Baragovo beatifikacijo, 50 pesov; iz Gorice, v sklad za škofa Barago, 1000 lir; ga. Peternel, Luján, 50 pesov; iz Trsta (Rojan), 1000 lir; Glavan Neža, v zahvalo Baragi za ozdravljenje, 25 pesov; družina Aljančič, Capachay, za Baragovo zvezo, 500 pesov; N.N., v zahvalo Baragi za pospešitev njegove beatifikacije, 50 pesov; ga. Ivan-ka Kinkelj, dar za Barago, 50 pesov; N.N., v zahvalo za večkratno uslišanje, 100 pesov.

Družina Millonig iz Kazar na Koroskem se škofu Baragi zahvaljuje za že večkrat uslišane prošnje. — "Prisrčno se zahvalim škofu Frideriku Baragi za veliko pomoč v boleznii in se mu še naprej priporočam." Židan Francka, Florida.

V SKLAD ZA SLOVENSKE
MISIJONARJE SO DAROVALI

V sklad za leto 1956:

KANADA: N.N. iz Toronta, z željo, da bi se ga slovenski misijonarji spominjali

v molitvah, 300 dolarjev; Mr. Vinko Kržišnik, Toronto, 10 dolarjev; Mrs. Mary Rebernak, Montreal, 5 dolarjev.

U.S.A. — Pojasnilo: Mrs. Agnes Rom (v zahvalo po zaobljubi) je darovala v sklad 30 dolarjev in ne 3, kakor je bilo po pomoti objavljeno.

V sklad za leto 1957:

TRST: Misijonski krožek iz Mačkovlj, 10.000 lir; ga. Godnič Franciška 10 dol.; Slovenski oder od skupne misijonske prireditve na Misijonsko nedeljo (po prof. Peterlinu), 8.000 lir.

GORICA: N.N., 100 lir; č. g. Župančič, 600 lir; Marijina družba nabrala od 13. 9. 1956 do 28. 3. 1957, 111.890 lir. Od te vsote so v Gorici porabili za slovenske misijonarje 28.140 lir; Družbenica, 2.000 lir; R. L., 500 lir; III. Red Sv. Franciška (slovenski), 10.000 lir; župnija Zgonik, 2.000 lir.

ARGENTINA: Izkupiček VI. misijonske veletombole 15.000 pesov; N.N., 500 pesov (ob zadetju glavnega dobitka na veletomboli); ga. Kukovic Lucija, 50 pesov; ga. Ivana Lampret, 20 pesov; Ana Jug, 5 pesov; Gomišček Benedikt, 15 pesov; N.N., za misijonarja Albina Kladnika, 200 pesov.

KANADA: Družina Rabzel, Montreal, 10 dol.; Mr. Ivan Prezelj, Toronto, 8 dol.; Miss Judita Makarovič, 1 dol.; Mr. Janez Marentič, Toronto, 1 dol. N.N., Švica, za misijonarja Kosa, 10 dol.

Razno za misijone so darovali:

ARGENTINA: N. N., 80 pesov; N. N., 10 pesov; družina Tappin, Miramar, v zahvalo Baragi, 50 pesov; Grbec Franc, Lanus, 30 pesov; Rev. Anton Gosar, Colón 160 pesov; N. N. po č. g. Himelreichu 50 pesov.

TRST: Iz Rojana, za krst poganov na ime Katarina, 500 lir; Barbara, 500 lir; Francišek, 500 lir.

GORICA: Družbenica za misijonske bogoslovce, 5.000 lir.

Naslovna stran ovitka: Risal France Gorše, U.S.A. Slika v okviru nasl. strani: Siam-ska Marija; risala m. Frančiška Novak O.S.U., Siam.

Druga stran ovitka: Indijska Marija z Ježuškom.

Tretja stran ovitka: Darovi.

Maj (Dr. Ignacij Lenček) .. 325

Mati božja v islamu (Aladin) 227

Zdrava Marija (Vladimir Kos) 234

Rim, Atene, Najrobi in nazaj —V domovini Rasov (M. Jezernik) 235

Blagoslovljena med ženami (Marija Brenčič-Jelen) .. 242

Pismo v slikah s Formoze (dr. Janež) 243

Katoliška Cerkev v sodobni Indiji (R. J.) 248

Komunizem med indijskimi visokošolci (—k) 253

Disonance (Vl. Kos.) 255

V Saigonu marsikaj novega... (Andrej Majcen S.D.B.) .. 257

O narodih in ljudstvih v misijonskih deželah. Avstralija in Oceanija (M. M.) 262

Baragova zadeva (Karel Wolbang C.M.) ... 267

Po misijonskem svetu 271

Iz pisem slovenskih misijonarjev 273

Pregled Sklada 1956 275

“Kdo bo plačal?” (Haeck-Jeločnik) 277

“Katoliški misijoni” so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, “Slovenske misijonske zveze” in “Južnoameriške Baragove zveze”. Izdaja ga “Baragovo misijonišče”. Urejuje Lenček Ladislav C.M. Upravlja Petek Janez C.M. - Naslov uredništva in uprave: Montes de Oca 320, Bs. Aires, Argentina. Tiska “Federico Grote”, Montes de Oca 320 (Lenček Ladislav C.M.). - S cerkvenim dovoljenjem.

NAROČNINA “KATOLIŠKIH MISIJONOV”
ZA LETO 1957:

V Argentini 45 pesov; v U.S.A. in Kanadi 2.50 dolarja; v Italiji 1.400 lir; v Avstriji 40 šilingov; v Angliji in Avstraliji 1 funt; v Franciji 800 frankov. Drugod 2.50 dolarja.

MISIJONSKE TISKOVINE SE PLAČUJEJO
NA SLEDEČIH NASLOVIH

Argentina: Petek Janez CM, Misijonska pisarna Montes de Oca 320, Buenos Aires,

U.S.A.: Rev. Charles Wolbang C.M., St. Vincent's Sem., 500 East Chelton Ave., Philadelphia 44 Pa. — Rudi Knez, 13810, Eaglesmere, Cleveland 10, Ohio. — Mary Vavpotič, 1923 W. 22nd Pl. Chicago 8, Ill. — Anica Tushar, Box 731, Gilbert, Minn.

Kanada; za Toronto: Rev. John Kopac C.M. 594 Manning Ave. Toronto 4, Ont. — Rev. Martin Turk 545 Mahon Ave., North Vancouver, B. C. — Antonija Cuden, 3958 Laval Ave, Montreal Que.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte s. Ilario Gorizia.

Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3.

Avstrija: Rev. Alojzij Luskar, Kamen 14, P. S. Karzian i. J., Kärnten, Austria. - Rev. Miklavž Anton, Spittal a/Drau. D. P. Camp, Kärnten, Austria.

Avstralija: Franc Vrabec, 28 Beaufort St., Woodville, S. Australia.

V ostalih deželah sprejemajo iz prijaznosti naročnino slovenski dušni pastirji.

Registro de
la Prop. Int.
No. 528.263

CORREO
ARGENTINO
Suc. (34) (B)

TARIFA REDUCIDA

CONCESION 5612